

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2022

Claudie Macháčková

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

Profese učitele mateřské školy

Bakalářská práce

Autor: Claudie Macháčková
Studijní program: B 7507 Učitelství pro mateřské školy
Vedoucí práce: Mgr. Libuše Třískalová
Oponent práce: PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Claudie Macháčková

Studium: P18K0141

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Název bakalářské práce: Profese učitele mateřské školy

Název bakalářské práce AJ: The profession of a kindergarten teacher

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce je zaměřena na pozici učitele/ky v mateřské škole. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Cílem mé BP je zjistit celkový pohled na danou profesi - jak učitelé vnímají svoji profesi (do jaké míry znají svoji profesi, co je jejich náplní práce,...), a jak tuto profesi vnímá veřejnost. Teoretická část obsahuje: legislativu týkající se daného oboru, vysvětlení základních pojmů, rozbor činností pedagoga (co všechno je jeho náplní), spolupráce s rodinou, vedením, zřizovatelem.

Praktická část - výzkumné šetření formou dotazníku (dotazování respondentů v oboru i mimo něj). Cílem výzkumného šetření je, zda nároky veřejnosti se ztotožňují s náplní práce pedagoga v předškolním vzdělávání a naopak.

Eva OPRAVILOVÁ - Předškolní pedagogika, GRADA, 2016, ISBN: 978-80-247-5107-8

Zora SYSLOVÁ - Profesní kompetence učitele mateřské školy, GRADA, 2013, ISBN: 978-80-2474309-7

Dagmar ŠAFRÁNKOVÁ - Pedagogika, GRADA, 2019, ISBN: 978-80-247-5511-3

Jiří BRÉDA, Eva DANDOVÁ - Sebeobrana učitele, RAABE, 2017, ISBN: 978-80-7496-345-2

Chris KYRIACOU - Klíčové dovednosti učitele: Cesty k lepšímu vyučování, Portál, 2012, ISBN: 97880-262-0052-9

Garantující pracoviště: Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Libuše Třískalová

Oponent: PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 21.12.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci „Profese učitele mateřské školy“ vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 12. 5. 2022

.....
Claudie Macháčková

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucí bakalářské práce Mgr. Libuši Třískalové za cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu při studiu.

Anotace

MACHÁČKOVÁ, Claudie, 2022. *Profese učitele mateřské školy*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 68 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce je zaměřena na pozici učitele/ky v mateřské škole. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Cílem mé BP je zjistit celkový pohled na danou profesi - jak učitelé vnímají svoji profesi (do jaké míry znají svoji profesi, co je jejich náplň práce apod.), a jak tuto profesi vnímá veřejnost. Teoretická část obsahuje: legislativu týkající se daného oboru, vysvětlení základních pojmů, rozbor činností pedagoga (co všechno je jeho náplň), spolupráce s rodinou, vedením, zřizovatelem. Praktická část – výzkumné šetření formou dotazníku (dotazování respondentů v oboru i mimo něj). Cílem výzkumného šetření je, zda nároky veřejnosti se ztotožňují s náplní práce pedagoga v předškolním vzdělávání a naopak.

Klíčová slova: mateřská škola, učitel, učitelská profese, náplň práce učitele, rodiče

Annotation

MACHÁČKOVÁ, Claudie, 2022. The profession of a kindergarten teacher. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 68 pp. Bachelor Degree Thesis.

Bachelor thesis is focused on the position of a teacher in kindergarten. Is divided to the theoretical and practical part. The goal of my BP is to get an overview of the profession - how teachers perceive their profession (how exactly they know their profession, what is their job description ...), and how the public perceives this profession.

The theoretical part contains: legislation related to the field, explanations basic concepts, analysis of pedagogue's activities (job description), cooperation with family, management, founder.

Practical part - research survey via query-form (interviewing respondents in the specialization and outside it). The goal of the research survey is if the demands of the public identify with the pedagogue's job description in pre-school education and on the contrary.

Keywords: kindergarten, teacher, teaching profession, description of the teachers work, parents

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská, práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum: 12. 5. 2022

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod	11
Teoretická část.....	13
1. Profese učitele/ky.....	13
1.1. Mateřská škola	13
1.2 Profese učitele/ky mateřské školy	14
2. Osobnost učitele/ky v mateřské škole.....	15
2.1. Role učitele/ky mateřské školy	16
2.2. Fáze profese učitele/ky v mateřské škole.....	16
2.3. Profesionální kompetence učitele/ky mateřské školy	19
3. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	20
3.1 Cíle předškolního vzdělávání	20
3.1.1 Rámcové cíle	21
3.1.2 Klíčové kompetence	21
3.1.3 Dílčí cíle	22
3.1.4 Dílčí výstupy	22
3.2 Vzdělávací oblasti.....	22
3.2.1 Dítě a jeho tělo	23
3.2.2 Dítě a jeho psychika	23
3.2.3 Dítě a ten druhý	23
3.2.4 Dítě a společnost	24
3.2.5 Dítě a svět.....	24
3.3 Školní vzdělávací program	24
4 Náplň práce učitele/ky	28
4.1 Pracovní doba	28
4.2 Vedení dokumentace.....	29
4.3 Třídní vzdělávací program.....	31
4.4 Týdenní vzdělávací plán	31
Praktická část	32
5 Výzkumné šetření.....	32
5.1 Cíl šetření a hypotézy.....	32
5.2 Metody.....	33
5.3 Výzkumný okruh.....	33
5.4 Výsledky šetření a jejich interpretace	33
6 Výsledky	34

6.1	Výsledky dotazníku pro rodiče dětí navštěvujících MŠ	34
6.2	Výsledky dotazníku pro učitele MŠ.....	43
	Diskuse a závěry.....	54
	Závěr	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam použitých zkratk.....	61
	Seznam grafů	62
	Seznam příloh.....	63

Úvod

Pro svou závěrečnou práci jsem si zvolila téma „Profese učitele mateřské školy“. Jelikož pracuji čtvrtým rokem jako učitelka v mateřské škole. Při nástupu na tuto pozici jsem do jisté míry neznala, co má profese obnáší. V průběhu pracovní činnosti a studia jsem postupně zjišťovala, jak je tato profese náročná, a co vše skrývá. Neznalost mé profese mě z počátku omezovala. Ač jsem pracovala se zkušenými kolegyněmi, které mi předaly velké množství rad a zkušeností, tak i přesto si o sobě dovolím říci, že se považuji stále za začínajícího učitele.

Cílem této práce je zjistit, jak učitelé, ale i rodiče vnímají tuto profesi, dále jaká je vzájemná spolupráce mezi učitelem a rodičem. Jaká očekávání mají obě strany a jak své aktivity vnímají a hodnotí.

V teoretické části práce se zaměřuji na učitele/ku a jeho/ji profesi. Velká část je věnovaná osobnosti učitele/ky, kdo učitel/ka vlastně je podle zákonů a odborníků, jaký/á by měl/a být a jakého by měl/a dosahovat vzdělání. Tato část definuje pracovní náplň učitele/ky v mateřské škole, co daná profese obnáší. Jaké má učitel/ka role, fáze, kompetence a povinnosti. Z legislativy vysvětluji termíny týkající se předškolního vzdělávání, jako je např. Rámcový vzdělávací program předškolní výchovy, Školní vzdělávací program, Třídní vzdělávací program a instituce, které s předškolním vzděláváním úzce spolupracují. Teoretická část analyzuje režim dne v mateřské škole a přípravu učitele/ky na vyučování, která by každému vzdělávání měla předcházet. Poukazuji také na další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je pro danou profesi klíčové, a nejen pro profesi, ale také pro osobnost učitele. Jak jsem již zmínila výše, učitelská profese je náročná fyzicky a převážně psychicky. Na učitele/ku mateřské školy je kladena velká zodpovědnost. Vzhledem k tomu, že je prvním pedagogem, kterému je svěřena čistá duše dítěte (=tabula rasa), ve které se promítne vše, co do ní učitel/ka vloží, což má velký vliv pro další vývoj osobnosti a života. Leckdy jsou některé tyto činy nevratné. Dopustí-li se chyby učitel/ka u žáka prvního stupně, je možné chyby napravit, ale dopustí-li se chyby učitel/ka u předškolního dítěte, můžou tyto chyby poznamenat celý život dítěte. Poznatky lékařů, psychologů a učitelů prokazují, že většina toho, co dítě přijme a prožije během prvních let jeho života, má trvalou hodnotu. Tudíž je nutné přistupovat ke každému jedinci zodpovědně. Z těchto

důvodů je nutné pracovat na profesním růstu, aby nedocházelo např. k burn-out efektu – syndromu vyhoření.

V praktické části se zaměřuji na rodiče dětí v mateřských školách a na učitele v předškolních institucích. K průzkumu využívám metodu dotazníku. Pro získání konkrétních odpovědí jsem připravila dvě verze dotazníků. První verze dotazníku je určená pro rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu. Cílem je zjistit, co si rodiče představují pod pojmem předškolního vzdělávání, co si myslí o práci učitele v mateřské škole, co od učitelů očekávají a jak jsou spokojeni se vzděláváním jejich dětí. V druhém typu dotazníku, určeném pro učitele mateřských škol se zaměřuji na jejich spokojenost v této profesi, zajímají mě názory jednotlivých učitelů, a jak hodnotí spolupráci s rodiči a s kolegy.

Teoretická část

1. Profese učitele/ky

Profesi můžeme definovat jako „základní obor, druh pracovní činnosti vykonávané jako zaměstnání, povolání“ (Kraus 2001, s. 621). Učitelská profese obecně je velmi široký pojem, je rozdělena do specifických skupin dle konkrétního zaměření (např. primární školy, základní školy, střední odborné školy, umělecké školy, a další...). Každý učitel se může lišit v tom, jakou zastupuje funkci – např. výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel aj. „*Poslání učitele znamená odpovědnou účast na tvorbě společného světa, participaci na celku, do něhož jsou uváděni ti, na něž je zaměřeno jeho výchovné a vzdělávací úsilí.*“ (Vališová, 2011, s. 15) Učitel je důležitý faktor vzdělávacího procesu. Disponuje profesionální kvalifikací a zodpovídá za přípravu, organizaci a výsledky vzdělávacího procesu.

1.1. Mateřská škola

Mateřská škola (dále jen MŠ) je instituce určená pro předškolní vzdělávání. Navštěvují ji děti ve věku od 2 do 6 let (v případě odkladu školní docházky až do 7 let). Práci zde vykonávají kvalifikovaní odborníci v oblasti předškolního vzdělávání, kteří garantují výchovu i vzdělávání dětí předškolního věku. Cílem předškolního vzdělávání je podporovat rodinnou výchovu, zajišťovat podmínky k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Dále napomáhá s vyrovnáním nerovnoměrností vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. (Zajícová, 2020, s. 99 – 100) MŠ má vliv na vývoj dítěte v tomto období. Snaží se o jeho tělesný, morální a intelektový rozvoj. Měla by vytvářet prostředí, které je založeno na důvěře, přátelství, plné radosti a pohody, aby děti zde byly šťastné a s nimi i jejich rodiče. (Kotová 2021, s. 9)

Docházka do MŠ není povinná, až na výjimku. Zákon č. 561/2004 Sb., § 34 odst.1, ve znění posledních úprav „*Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.*“

1.2 Profese učitele/ky mateřské školy

Od profese učitele/ky předškolního vzdělávání se očekává, že ovlivní vzdělávání dětí a bude na ně výchovně působit. „*Obraz učitelky mateřské školy vychází z představy ideální, laskavé matky, jejíž péče o děti je podložena především mateřskými instinkty a láskou, obohacena příslušnými dovednostmi a vzděláním*“. (Opravilová 2016, s. 186)

Klíčem k úspěšné práci každého učitele/ky je jejich autorita. S čímž souvisí chování, vzdělání i věk. Splnění těchto podmínek posiluje autoritu především u rodičů. Pro děti je hlavním kritériem důvěra, osobní přístup, schopnost naslouchat a porozumění. Mnohdy děti očekávají, že učitel/ka bude plnit jejich přání, uspokojovat jejich potřeby, bude vstřícný, laskavý a vždy spravedlivý. Což vyžaduje velkou dávku otevřenosti, citlivosti, trpělivosti, sebeovládání, empatie, vyrovnanosti a odpovědnosti. Kotová zmiňuje „Desatero pravidel“, které by každý učitel měl dodržovat, aby si uchoval respekt a získal pozornost dětí. Jde o tato pravidla:

- Nikdy neslibujte to, co nemůžete realizovat!
- Když je potřeba, omluvte se!
- Ved'te děti k samostatnosti, ale neopravujte je!
- Naslouchejte dítěti!
- Buď'te svůj/svá!
- Buď'te upřímný/upřímná“
- Projevujte respekt kolegům (všem zaměstnancům)!
- Jednejte podle vlastních rad!
- Nabídněte svou pomoc – dětem i kolegům!
- Nešetřete pochvalou! (Kotová 2021, s. 13)

Odborné vzdělání, komunikativní a specifické dovednosti, jako je např. zpěv, hra na hudební nástroj, výtvarné, dramatické a sportovní aktivity navíc podporují vrozenou autoritu každého učitele/ky. (Opravilová 2016, s. 186)

2. Osobnost učitele/ky v mateřské škole

Učitelé v mateřské škole jsou kvalifikovaní odborníci v oblasti předškolního vzdělávání. Musí být způsobilí k právním úkonům, zdravotně způsobilí, bezúhonní a také by měli dobře ovládat mateřský jazyk. Měli by být osobnostně vyzrálí, komunikativní, empatictí a tvůrčí. Učitelé jsou pro děti vzorem ve více směrech. Měli by respektovat individuální potřeby dítěte. V každém případě by měli být učitelé přátelští, ale zároveň důslední a být respektováni. (Kotová 2021, s. 12)

Učitel/ka by měl/a důvěřovat vlastnímu výchovnému působení, mít zaujetí a aktivní přístup k práci, umět objevovat nová, originální řešení a také senzitivně jednat s dítětem. Osobnosti učitelů můžeme rozdělovat dle čtyř základních typů lidských povah – sangvinik, choleric, flegmatik a melancholik. Málokdy najdeme typy učitelů s přesnými charakteristickými rysy těchto povah, většinou je můžeme pozorovat, dle jejich chování a jednání, k jakému typu mají častější sklon. „*Vhodným typem učitele může být sangvinik, protože snadno navazuje kontakty a je obratný v komunikaci. Choleric je aktivní, má rychlé reakce, ale bývá zbrklý a má problémy se sebeovládáním. Flegmatik má pomalé reakce, ale umí vytvářet kolem sebe pocit klidu. Melancholik je velice citlivý, ale méně aktivní a snadno unavitelný*“. (Opravilová 2016, s. 186) Dále můžeme posuzovat dle toho, jaký má učitel/ka vztah k dětem. Autokratický typ definuje učitele, kteří jsou příliš nároční, přísní, zaměřují se především na kázeň. Naopak liberální typy učitelů mají nízké nároky, jsou méně důslední a tolerují určitou volnost. Demokratický typ je charakteristický svou laskavostí a vstřícností. Je do jisté míry důsledný a náročný, tímto způsobem vedení většinou dosahuje dobrých výsledků. Nahlížet na učitele/ku můžeme i dle toho, jak při své výchovné a vzdělávací činnosti jedná. Někteří mají vše dopředu perfektně promyšlené, zdůrazňují systematický rozvoj myšlení. Jiní naopak vyzdvihují představitost, využívají intuitivní přístup, který je založený na nevědomí a je rychlý. Nejčastěji se v praxi setkáváme s učiteli, kteří postupují prakticky a jsou zruční, jak organizačně, tak manuálně. Učitelé můžeme rozdělovat také do dvou skupin dle celkového zaměření osobnosti. Paidotrop je název pro typy učitelů, kteří upřednostňují zájem o dítě a o problémy spojené s ním. Logotropem nazýváme učitele, kteří se zaměřují na svůj výklad. (Opravilová 2016, s. 186)

2.1. Role učitele/ky mateřské školy

Učitel/ka v MŠ zastává určité role. Vznikají zde různé situace, při kterých by měl/a učitel/ka umět zvládat role, které jim pomohou určité situace zdolat. Role neboli takzvané poslání, úloha či předpokládané způsoby chování a jednání, jsou založeny na požadavcích a očekávání společnosti. (Šmelová 2006, s. 120) Učitel/ka má vzdělávací a výchovnou roli. Tomanová, role učitele/ky MŠ dále rozčleňuje takto:

- role pečovatelky
- role komunikátora
- role učitelky
- role vůdce
- role manažera
- role obhájce
- role poradce (Šmelová 2006).

V učitelské profesi se různé role prolínají s rolami z jiných profesí. Učitel/ka v MŠ může zastávat roli např. sociálního pracovníka, terapeuta či lékaře. Velkou část těchto rolí využívají každý den v běžném provozu.

2.2. Fáze profese učitele/ky v mateřské škole

Během svého působení v této profesi se učitel/ka v MŠ postupem času vyvíjí. Jde o životní dráhu, kterou prochází lidé ve všech zaměstnáních. V této oblasti Průcha rozlišuje profesní dráhu na čtyři fáze:

- volba učitelské profese
- profesní start
- učitel expert
- vyhasínající učitel (Průcha, 2009, s. 209 – 226)

Volba učitelské profese

Zájem o toto povolání mohou projevit žáci, kteří si vybírají, na které střední škole budou studovat. Obory, které souvisí s předškolním vzděláním jsou: Předškolní a mimoškolní pedagogika nebo Pedagogické lyceum. Oba tyto obory bývají na Středních odborných školách pedagogických. Středoškolské vzdělání předchází vysokoškolskému vzdělání či vyššímu odbornému vzdělání. Pro vykonávání práce, jako učitel/ka v MŠ, stačí středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou v oboru: Předškolní a mimoškolní pedagogika. Dokončené středoškolské vzdělání v oboru: Pedagogické lyceum je pro výkon práce učitele v předškolním vzdělání nedostačující. Pro dosažení kvalifikace, jako učitel/ka mateřské školy, je několik způsobů. Jednou z možností je vystudovat vysokou školu nebo vyšší odbornou školu se zaměřením na učitelství v mateřské škole. Dalším z řešení je možnost, doplnit si maturitní zkoušku z pedagogiky a psychologie související s předškolním vzděláním. V některých případech lze vykonávat tuto profesi bez dosažené kvalifikace, ale je podmínkou bezodkladně zahájit studium. V takovém případě lze využít dálkového nebo kombinovaného studia. O získání odborné kvalifikace pojednává Zákon č. 563/2004 Sb., § 6 odst. 1, ve znění posledních úprav.

Profesní start

Nazýváme i jako fázi začínajícího učitele. Jde o etapu, kdy učitel po dosažení kvalifikace (nebo možno současně při dálkovém studiu) nastupuje do praxe. Udává se, že rozhodujícím obdobím pro vykonávání této profese je první rok. Právě v tomto čase dochází k utváření profesních dovedností, k adaptaci na prostředí, podmínky a úkoly (Průcha, 2002). V tomto období by měl mít každý začínající učitel uvádějícího učitele. Zkušenějšího kolegu s praxí v oboru, který mu předá své cenné rady a zkušenosti z praxe. *„V současné době není bohužel adaptační období v České republice ani legislativně vymezeno, ani systémově a metodicky stanoveno. Snahy o zavedení adaptačního období jako systémového prvku souvisí s naplňováním cílů uvedených ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, která přímo zmiňuje potřebu počáteční přípravy začínajících učitelů.“* (Burdová, 2019) Fáze začínajícího učitele/ky je nelehká, ať už přímo pro učitele/ku, jeho kolegy, rodiče, ale i děti. Začínající učitel/ka totiž získává své zkušenosti ve vzdělávání metodou

pokusu a omylu. (Průcha, 2009, s. 210) Dle vlastních zkušeností si dovoluji říci, že fáze začínajícího učitele/ky trvá minimálně dva roky.

Učitel expert

Kdy se přesně ze začínajícího učitele stává učitel zkušený není nikde definováno. Udává se, že po pěti a více letech konání své praxe v oboru je učitel považován za profesionála. Takový učitel dosahuje profesní kompetence učitele (viz níže). V tuto chvíli se učitel/ka stává vzorem pro učitele začínající. Učitel profesionál by měl dostatečně znát svou profesi, měl by si být jistý ve vzdělávání dětí, v komunikaci s rodiči a ve spolupráci s kolegy.

Vyhasínající učitel

O tomto termínu má povědomí většina lidí, nejen učitelů. Málokdo si však uvědomí, že se v této profesní fázi nachází. Jde o konečnou fázi období, ale nikde není udáván přesný termín. Tato fáze bývá také nazývána, jako „předdůchodová fáze“, což ale nemusí být pravdou. Syndrom vyhoření může postihnout i mladší kolegy, kteří nejsou v důchodovém věku. Často bývá zmiňováno, že právě k tomuto syndromu může dojít z důvodu špatného životního stylu učitele. (Průcha, 2009, s. 225-226) K nejčastějším projevům patří agrese, nevládnutí stresových situací a zdravotní problémy. Této nepříjemné profesní fázi se dá předejít. Je doporučováno dodržovat psychohygienu. Pro klid v naší profesi je důležité si vše dopředu naplánovat, vyvolává to v nás pocit jistoty. Proto je doporučeno plánovat si své každodenní činnosti. Kotová zmiňuje, že pro psychohygienu je dobré:

- rozvrhnout si čas na přípravu a práci
- věnovat čas sebevzdělávání
- dopřát si odpočinek
- trávit čas v přírodě
- cvičit
- užívat si čas s blízkými
- mít dostatek tekutin po celý den
- dodržovat vhodnou skladbu jídelníčku
- dodržovat spánkový režim (Kotová, 2021, s. 69)

2.3. Profesní kompetence učitele/ky mateřské školy

Profesními neboli specifickými kompetencemi nazýváme soubor osobnostních a odborných předpokladů pro výkon profese učitele. Na základě několika definic odborníků jsou považovány profesní kompetence za „*komplexní způsobilosti k úspěšnému vykonávání profese, která zahrnuje znalosti, dovednosti, postoje, hodnoty a osobnostní charakteristiky*“. (Spilková, 1996, s. 46)

Specifické pedagogické kompetence jsou dle Šnebergera charakterizovány, jako soubor znalostí, dovedností, návyků a mentálních činností, které jsou k profesi pedagoga potřebné. Obsahují v sobě prvky pedagogiky a psychologie, vycházejících z daných předpisů, jako je školský zákon, rámcový vzdělávací program a vzdělávací politika státu. (Šneberger, 2014, s. 1)

Vymezení profesních kompetencí učitele dle Švece, který rozděluje oblasti rozvoje učitele do tří skupin:

1. „*kompetence k vyučování a výchově (psychopedagogická, komunikativní a diagnostická kompetence)*;
2. *kompetence osobnostní, podmiňující úspěšné pedagogické působení (zahrnující odpovědnost za rozhodnutí i za důsledky jeho realizace, tvořivost, flexibilitu, empatii)*;
3. *kompetence rozvíjející (adaptivní, informační, výzkumná, sebereflexivní a autoregulační kompetence)*.“ (Syslová, 2013, s. 30)

Rozvoj profesních kompetencí začíná získáním odborné způsobilosti pro výkon profese. Ale nadále je zapotřebí se zdokonalovat a vzdělávat, neboť se role učitele a kvalita vzdělávacího procesu a nároků neustále mění.

3. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) je program, který stanovuje důležité podmínky, požadavky a pravidla týkající se vzdělávání dětí předškolního věku. Tento program zahrnuje vše potřebné týkající se předškolního vzdělávání, jako např.: Pojetí a cíle předškolního vzdělávání, Vzdělávací obsah v RVP PV a ve Školním vzdělávacím programu, Podmínky předškolního vzdělávání, Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, Vzdělávání dětí nadaných, Povinnosti učitele mateřské školy, a spousty dalších velice podstatných informací. Pravidla RVP PV jsou platná pro předškolní instituce, jako jsou mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 Zákona 561/2004 Sb., ve znění posledních úprav, v lesních mateřských školách a v přípravných třídách základních škol. RVP PV stanovuje společný rámec, který je pro výše zmíněné instituce totožný a je třeba jeho strukturu zachovávat. Dále vytyčuje vzdělanostní základ, na který navazuje základní vzdělávání. RVP PV není určen pouze pro učitele MŠ, ale i pro zřizovatele dané instituce a jejich partnery. Jde o dokument, který je otevřený a prochází určitými inovacemi, které mohou být ovlivněny např. potřebami společnosti. (Rámcový vzdělávací program, 2021) RVP PV vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Dosud nejnovější inovace byla uvedena v platnost v roce 2021. Tento dokument je dostupný na webových stránkách MŠMT nebo na Metodickém portálu RVP. Tištěná forma RVP PV by měla být k dispozici na každém oddělení v předškolních institucích.

RVP PV byl poprvé představen v roce 2001, tato verze byla inovována v roce 2004. Z počátku bylo pro některé pedagogy těžké se naučit s tímto dokumentem pracovat. Do této doby žádný podobný dokument nebyl vydán, a tak nastalo období dalšího vzdělávání a hledání nových směrů k porozumění nového přístupu k dítěti. (Svobodová, 2010, s.22)

3.1 Cíle předškolního vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání udává čtyři cílové kategorie. Cíle jsou stanoveny ve formě záměrů a výstupů, dále jsou rozděleny na úroveň obecnou a oblastní. Jde o tyto kategorie:

3.1.1 Rámcové cíle

Rámcové cíle patří do obecné úrovně. Jde o záměry, které jsou univerzální a týkají se předškolního vzdělávání. Znalost a pochopení rámcových cílů by měly být pro učitele/ku samozřejmostí. (Svobodová, 2010, s. 28) Předškolní instituce, konkrétně předškolní pedagogové, při své práci dohlíží na tyto rámcové cíle:

- **rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
- **osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- **získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí** (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 9)

Učitel/ka pracuje s tím, že tyto cíle jsou naplňovány nejen při plánovaných řízených činnostech, ale i při činnostech a situacích, které jsou spontánní a vyplývají z různých okolností. Rámcové cíle jsou univerzální, přirozené a všudypřítomné. Pokud učitel/ka působí na dítě totožně se všemi rámcovými cíli, ovlivňuje dítě i svým chováním, jednáním a postoji, tak je velice pravděpodobné, že může naplňování těchto cílů záměrně podporovat ale i naopak. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 10)

3.1.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují výstupy též v obecné úrovni. Jsou stanovovány jako soubory předpokládaných dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Mezi klíčové kompetence určené pro předškolní vzdělávání patří tyto:

- **kompetence k učení**
- **kompetence k řešení problémů**
- **kompetence komunikativní**
- **kompetence sociální a personální**
- **kompetence činností a občanské** (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 9)

Těchto pět kompetencí dále rozčleňujeme na konkrétní dosažitelné výstupy. Výběr kompetencí je velice rozsáhlý a není důležité, aby je každý pedagog znal nazpaměť, ale aby o nich měl povědomí a uměl s nimi dále pracovat, jako např. vědět, jak danou kompetenci konkretizovat do podoby výstupu a zároveň si uvědomovat její souvislosti s rozvojem jiných kompetencí. Klíčové kompetence je vhodné použít např. při plánování nebo při evaluaci. (Svobodová, 2010, s. 26)

3.1.3 Dílčí cíle

Dílčí cíle vyjadřují konkrétní záměry v úrovni oblastní. Ke každé vzdělávací oblasti se vztahují jiné dílčí cíle. Předškolní pedagog se zaměřuje na to, co chce u dítěte podporovat. Dílčí cíle jsou v oblastech:

- **biologické**
- **psychologické**
- **interpersonální**
- **sociálně-kulturní**
- **environmentální** (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 9)

3.1.4 Dílčí výstupy

Dílčí výstupy, nebo také očekávané výstupy, představují konkrétní poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které odpovídají dílčím cílům. Poukazují na to, co by dítě na konci předškolního období mělo dokázat. Vážou se také ke konkrétním oblastem. A to ke stejným oblastem, jako jsou u dílčích cílů, tedy:

- **biologické**
- **psychologické**
- **interpersonální**
- **sociálně-kulturní**
- **environmentální** (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 9)

Všechny čtyři výše zmíněné cílové kategorie spolu úzce souvisí. Tento systém nám poukazuje na to, že pokud vědomě a systematicky budeme jako pedagogové v předškolním vzdělávání sledovat a naplňovat dané záměry, ať už obecné či oblastní, v běžném každodenním režimu, spolehlivě dosáhneme výstupů. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 9)

3.2 Vzdělávací oblasti

Rámcový vzdělávací program vyznačuje pět vzdělávacích oblastí. V každé oblasti jsou zahrnuty tři kategorie, které se vzájemně propojují, jsou to: dílčí cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy. Dílčí cíle vyjadřují, na co se předškolní pedagog u dítěte zaměřuje, a co v průběhu předškolního vzdělávání bude sledovat. Vzdělávací nabídka

poukazují na konkrétní praktické a rozumové činnosti, které mohou být mnohostranné, zajímavé a vhodné potřebám daného dítěte. Očekávané výstupy udávají předpoklady, které by děti na konci předškolního období měly dokázat. V RVP PV máme v jednotlivých vzdělávacích oblastech zmíněná i rizika, která slouží pedagogům k případnému vyvarování. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 14 – 15) Vzdělávací oblasti jsou rozděleny takto:

3.2.1 Dítě a jeho tělo

Tato oblast je nazývána také jako biologická. Záměrem předškolního pedagoga v této oblasti je stimulace a podpora růstu a neurosvalového vývoje dítěte. Učitel/ka rozvíjí u dítěte fyzickou zdatnost, pohybové schopnosti a dovednosti. Důraz je kladen i na rozvoj manipulačních a sebeobslužných dovedností. Důležité je vést děti ke zdravým životním návykům a postojům. Do této oblasti učitel/ka v MŠ může zvolit např.: pohybové hry, taneční činnosti, grafomotorická cvičení, manipulační činnosti, pracovní činnosti, a jiné. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 15 – 17)

3.2.2 Dítě a jeho psychika

V psychologické oblasti se předškolní pedagog zaměřuje především na podporu duševní pohody, zdatnosti a odolnosti. Dále na rozvoj intelektu, řeči a jazyka, citů a vůle, vzdělávacích dovedností a schopnosti učení a posílení zdravého sebepojetí. Tato oblast je rozdělena na tři podoblasti:

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city a vůle

V této oblasti by učitel mohl zvolit aktivity, jak např.: řečové a sluchové hry, hry na rozvoj fantazie, poslech pohádky, přednes básně, a jiné. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 17 – 22)

3.2.3 Dítě a ten druhý

Třetí oblast je tzv. interpersonální. Záměrem je podporovat jedince v utváření vztahů k jiným dětem a dospělým osobám. Dále předškolní pedagog dítě podporuje a obohacuje vzájemnou komunikaci a zajišťuje senzibilní péči a pohodu těchto vztahů. Vhodně zvolené aktivity pro tuto oblast jsou: námětové hry, hudební a dramatické

činnosti, společenské hry, aktivity s vrstevníky, ale i s pedagogem, naslouchání druhým, a jiné. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 23 – 24)

3.2.4 Dítě a společnost

Další vzdělávací oblastí je oblast sociálně-kulturní. Hlavním záměrem předškolního pedagoga je uvedení dítěte do společnosti a do pravidel soužití s ostatními. Uvedení do světa kultury a umění. Důležitým úkolem pro učitele/ku je umožnit dítěti aktivně se podílet na formování společenské pohody ve svém prostředí. V této oblasti může učitel/ka využít např. tyto činnosti: hry s pravidly, skupinové aktivity, různé výlety a přípravy na společné kulturní zábavy, jako třeba besídky pro rodiče. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 25 - 27)

3.2.5 Dítě a svět

Poslední vzdělávací oblastí dle RVP PV je oblast environmentální. Cílem učitele/ky je vzbudit u dítěte primární povědomí o dění v okolním světě, o vlivu člověka na životní prostředí. Učitel/ka vytváří předpoklady pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí. Nejprve se společně s dítětem zaměřují na nejbližší okolí a postupně přechází k celosvětovým pojmům. Vhodné aktivity pro tuto oblast jsou: činnosti realizované v přírodě (hry, tvoření, výpravy, aj.), činnosti, které prospívají životnímu prostředí, a jiné. V současné době je čím dál více známé „Učení venku“. Jsou realizovány různé semináře, vedené odbornými proškolenými lektory, kteří napomáhají pedagogům s přenosem běžných řízených činností z interního prostředí do externího prostředí. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 27 – 29)

Nelze definovat, která z výše uvedených vzdělávacích oblastí má pro dítě největší význam. Všechny jmenované oblasti jsou stejně důležité pro všestranný rozvoj dítěte.

3.3 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) vychází z Rámcového vzdělávacího programu. RVP PV je dokument, který je určený pro celý stát s obecnými požadavky a pravidly. ŠVP je uspořádán pro konkrétní předškolní instituci, bere v úvahu specifické podmínky školy (vybavení, lokalita školy, kapacita, aj.) Rámcový i školní vzdělávací program jsou dokumenty, které jsou veřejně přístupné. O ŠVP by měli mít povědomí i rodiče dětí. Ve většině případech bývá ŠVP umístěn na webových stránkách mateřských škol nebo je k dispozici v tištěné formě ve vnitřních prostorách mateřských

škol. Nutno podotknout, že ŠVP musí být po určitém období vyhodnocen a aktualizován. Rozsah ŠVP není stanoven. Na základě tohoto programu by si měl/a učitel/ka připravovat svůj plán neboli třídní vzdělávací program (dále jen TVP), který by měl odpovídat věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí v konkrétních třídách.

Školní vzdělávací program by neměl vypracovávat jedinec (např. ředitel/ka MŠ), ale celý tým, tedy pedagogický sbor a další zaměstnanci dané instituce. Za vytvoření ŠVP má odpovědnost ředitel/ka mateřské školy. Společná tvorba dokumentu je velice přínosná, dochází k diskuzi mezi pracovníky, k vzájemnému respektování názorů, k učení se novým dovednostem a k lepšímu poznání mezi pracovníky, což má pozitivní vliv na klima mateřské školy. Společná tvorba programu motivuje všechny zaměstnance, což je velice důležité pro odvedení kvalitní práce. (Svobodová, 2010, s. 32)

Školní vzdělávací program má dané okruhy týkající se obsahu:

- *identifikační údaje o mateřské škole*
- *obecná charakteristika školy*
- *podmínky vzdělávání*
- *organizace vzdělávání*
- *charakteristika vzdělávacího programu*
- *vzdělávací obsah*
- *evaluační systém a pedagogická diagnostika* (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 41)

V **identifikačních údajích** udáváme název dokumentu, který může být doplněn motivačním názvem, který je charakteristický pro školu či program. Dále tato část obsahuje název školy, sídlo, kontakty, statutární zástupce, údaje o zřizovateli, číslo jednací a platnost dokumentu. Všechny tyto pojmy musí být v ŠVP uvedeny. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 41)

V **obecné charakteristice** uvádíme velikost školy, tedy kapacitu školy a jednotlivých tříd, počet tříd a počet pracovníků. Dále lokalitu školy, charakter a specifiku budovy. Tuto část můžeme doplnit i o údaje týkající se dopravní dostupnosti a o informace z historie dané instituce. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 42)

V **podmínkách vzdělávání** vyjadřujeme konkrétní podmínky dané mateřské školy. Uvádí se věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizace, řízení MŠ, personální a pedagogické zajištění, spoluúčast rodičů, podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, podmínky pro vzdělávání dětí nadaných a podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 42)

Další oblastí je **organizace vzdělávání**, ve které jsou uvedeny informace o organizaci vzdělávání na školní a třídní úrovni a dále o vnitřním uspořádání školy. Tedy počet tříd a jejich charakteristika, pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd, zajištění souběžného působení dvou učitelů ve třídě, kritéria pro přijetí nových dětí do MŠ a organizace individuálního vzdělávání dle § 34b školského zákona (v případě, že se v dané MŠ individuální vzdělávání uskutečňuje). (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 42)

V **charakteristice vzdělávacího programu** jsou uvedeny cíle a záměry stanovené konkrétní školou. Udává se zaměření školy, dlouhodobé cíle vzdělávacího programu, metody a formy vzdělávání, které daná škola uplatňuje, popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dětí nadaných a popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 42)

Vzdělávací obsah by měl být uspořádán do integrovaných bloků. Tyto bloky mohou být zpracovány různě. Mohou být stejné pro celou školu nebo se mohou lišit v rámci jednotlivých tříd. Bloky mohou být zpracovány obecně, anebo velice konkrétně. Záleží na tom, jak se při tvorbě ŠVP shodnou pedagogičtí pracovníci. Chronologické řazení jednotlivých bloků není podmínkou, ale mohou pronikat celým školním rokem. Integrované bloky bývají doplněny různými dílčími/doplňkovými projekty a programy. Může se jednat o programy, které jsou realizovány samostatně na třídách, nebo naopak může jít o akce, které sblíží děti napříč třídami. V této oblasti se uvádí hlavní smysl integrovaného bloku (klíčové kompetence, záměry, a další), obsah integrovaného bloku (dílní témata a obsahy). (Svobodová, 2010, s. 36)

Poslední oblastí je **evaluační systém**, ve kterém by měla být obsažena evaluace školy a předem stanovená pravidla, jak bude probíhat evaluace v jednotlivých třídách. Měla by být zmínka o oblasti autoevaluace (co budeme sledovat), dále prostředky autoevaluace (metody a techniky), časový plán a odpovědnost učitelů za

sběr dat, vyhodnocování, zkvalitnění v dané oblasti a další. Evaluace je velice důležitá a vede k plnění předem stanovených cílů. K sledování a vyhodnocování dovedností dítěte je určena pedagogická diagnostika. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 43)

4 Náplň práce učitele/ky

Každé zaměstnání má stanovenou náplň práce, kterou je zaměstnanec povinen dodržovat. Zákon č. 563/2004 Sb., ve znění posledních úprav o pedagogických pracovnících, zabývá se předpoklady pro činnost pedagoga, a dalším vzděláváním. Hlavními předpoklady pro výkon činnosti pedagoga jsou: plná způsobilost k právním úkonům, odborná kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a prokázaná znalost českého jazyka. Bezúhonnost musí být prokázána výpisem z rejstříku trestů. (Zákon č. 563/2004 Sb., ve znění posledních úprav)

Mezi povinnosti učitelů MŠ dle RVP PV patří určitá odpovědnost za zpracování ŠVP a TVP, který by měl být v souladu s RVP PV. Dále je odpovědný za vypracování programu pedagogických činností, který by měl být plánovaný, cílevědomý a za pravidelné sledování průběhu vzdělávání, hodnocení podmínek a výsledků. Předškolní pedagog činí určité odborné činnosti, jako např.: vytváří činnosti vedoucí k cílevědomému rozvoji dětí formou individuální či skupinové práce, aplikuje odborné metody a využívá vzdělávací prvky vhodně zvolené potřebám dětí, projektuje, sleduje, posuzuje a hodnotí výsledky své práce, realizuje pedagogickou diagnostiku, nabízí poradenské služby zákonným zástupcům týkající se výchovy a vzdělávání dětí apod. Vzdělávání učitelé uzpůsobují tak, aby psychická, fyzická i sociální stránka dětí byla v pohodě, aby podněcovali sebevědomí dětí, aby byly děti obeznámeny se vším, co je při každodenních činnostech obklopuje, apod. Ve vztahu k rodičům se učitelé MŠ snaží o vytváření vztahů mezi školou a rodiči na partnerské úrovni, dále umožňují rodičům nahlédnout do režimu dne, vstoupit do třídy za svým dítětem a podílet se na jeho činnostech, průběžně s rodiči komunikují o dětech, o rozvoji apod. (Rámcový vzdělávací program, 2021, s. 46-47)

Součástí náplně práce učitele/ky MŠ je vzájemná spolupráce s kolegy, s rodiči a veřejností. Tato vzájemná spolupráce vede k lepšímu porozumění a celkově k lepším výsledkům, zejména ve prospěch dětí.

4.1 Pracovní doba

Pracovní doba pro pedagogické pracovníky v MŠ je stanovena na 40 hodin týdně při plném úvazku, stejně jako pro všechny ostatní zaměstnance dle §79 odst. 1 Zákona 262/2006 Sb. Zákoníku práce, ve znění posledních úprav. Pracovní doba učitelů MŠ se dělí na přímou pedagogickou činnost (dále jen PPC) a nepřímou pedagogickou

činnost (dále jen NPC). Dle MŠMT je za PPC považována veškerá práce učitelů MŠ s dětmi. NPC je definována jako činnost související s přímou PPC, obsahuje např. přípravu na PPC, příprava výchovně vzdělávacích akcí, účast na poradách, spolupráce se zákonnými zástupci, s ostatními učiteli školy, s pedagogy ZŠ, vedení dokumentace, další vzdělávání (semináře, webináře, aj.), různé veřejné akce apod. Rozsah hodin PPC je 31 hodin týdně a NPC 9 hodin týdně. PPC u vedoucích pracovníků se liší v počtu hodin. NPC nemusí být vykonávána na pracovišti. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2019, s. 1 – 6)

4.2 Vedení dokumentace

K náplni práce učitelů MŠ bezpochybně patří vedení třídní dokumentace. Níže zmíněné dokumenty musí být dostatečně uschované, a to z důvodu ochrany osobních údajů. Dokumentace vedená učiteli MŠ:

Třídní kniha – na úvodní straně by měl být vždy uveden název instituce a pedagogičtí pracovníci, kteří v dané třídě působí (včetně asistenta pedagoga). V třídní knize je prostor pro jmenný seznam dětí konkrétní třídy, můžeme zde zaznamenat telefonní čísla zákonných zástupců a poznámky týkající se daného dítěte (např. zdravotní omezení). Každý předškolní pedagog je povinen denně zaznamenávat do třídní knihy činnosti, které se během dne uskutečnily, dále zapisujeme tematické bloky a počet dětí v dopoledních a odpoledních hodinách. Další informace, jako jsou třeba: individuální práce s dětmi, seznámení s bezpečnostními pravidly, dobrovolné kroužky pro děti MŠ, práce s dětmi se speciálními potřebami apod. se zapisují v třídní knize do poznámek.

Docházka dětí – každé ráno po příchodu dětí učitel/ka vyznačí do docházky, kdo z dětí je v MŠ přítomen a kdo absentuje. Výsledný počet dětí se nahlásí kuchařkám.

Kniha úrazů – učitelé zde zapisují úrazy dětí, popisují situace nehody, zaznamenávají údaje o dítěti, datum a čas, kdy k úrazu došlo, kým byla postižená část ošetřena. Záznam je předložen zákonnému zástupci k podpisu, který slouží k potvrzení, že byl rodič s úrazem seznámen.

Evidenční listy dětí – jsou určené k potřebám učitelů na dané třídě. Obsahují údaje o dítěti a jeho zákonných zástupcích.

Individuální vzdělávací plán – jde o závazný dokument, který vypracovává učitel/ka pro konkrétní dítě, které má na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti rodičů, druhý stupeň podpůrného opatření. ŠVP je východiskem pro

individuální vzdělávací plán (dále jen IVP). Jsou zde zaznamenány např. identifikační údaje dítěte, stupeň podpůrného opatření, cíle vzdělávání dítěte, volba pedagogických postupů, seznam pomůcek a materiálů k výuce aj. Minimálně jednou ročně školské poradenské zařízení společně se školou vyhodnocuje naplňování IVP. Od 3. stupně podpůrných opatření může být dětem přidělen asistent pedagoga. V tomto případě učitel/ka zaznamená do IVP spolupráci asistenta s dítětem.

Plán pedagogické podpory – tento plán zpracovává učitel/ka dětem s podpůrným opatřením prvního stupně, u kterých nejsou nutná podpůrná opatření vyššího stupně. Jde o děti s projevy mírných obtíží při vzdělávání. V plánu jsou popsány obtíže dítěte, cíle podpory, organizace výuky, způsob vyhodnocování účinnosti, naplňování plánu, aj. (Kotová, 2021, s. 47 – 48)

Zprávy pro pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP) – učitelé MŠ během školního roku vypracovávají zprávy pro PPP. Může jít o návrhy podpůrných opatření, zprávy pro posouzení školní zralosti žáka, zprávy týkající se dětí s odlišným mateřským jazykem a další. Do těchto dokumentů učitelé zaznamenávají identifikační údaje dítěte a rozepisují konkrétní záležitost. Zprávy vychází z diagnostiky dítěte.

Pedagogická diagnostika – jde o dokument, vypracovaný učiteli MŠ, ve kterém hodnotí konkrétní dítě. K hodnocení je nutné průběžně pozorovat u dítěte dovednosti, znalosti, výkony, pokroky a projevy chování. Diagnostika dítěte je cílená, prováděna průběžně a systematicky. Předškolní pedagog diagnostikuje každé dítě navštěvující MŠ neohledě na věku. Každý učitel/ka má jiný systém pro hodnocení, podstatné je, aby byl uspořádaný, smysluplný a účelný. Hodnocení by mělo probíhat 2 – 3krát ročně. Diagnostika slouží k rozvoji dítěte. Učitelé se následně zaměřují na konkrétní oblasti dítěte, ve kterých mají nedostatky. Bez pedagogické diagnostiky není možné efektivně provádět výchovně-vzdělávací proces. (Bednářová, 2017, s. 95 – 97)

Hodnocení integrovaných bloků – po ukončení integrovaného bloku je vhodné zhodnocení. Učitelé hodnotí, zda úspěšně zrealizovali všechny stanovené cíle, jaké použili hry a činnosti a zda byly jednotlivé aktivity úspěšné, hodnotí, co dělalo dětem potíže, jaké plyne poučení pro další práci a čeho se příště vyvarovat. Tento dokument slouží k zefektivnění dalšího vzdělávání. (Zajícová, 2010)

Sebehodnocení učitelů – jde o proces, který slouží k analyzování a hodnocení výsledků výchovně-vzdělávací práce. Učitelé dochází k uvědomění si svých zkušeností, ale také nedostatků. Zásluhou sebehodnocení dochází k zefektivnění vzdělávání. (Syslová, 2013, s. 45)

Jako další druhy dokumentace můžeme zmínit hospitace, články do novin, zápis z pedagogických a provozních rad, články na webové stránky a další dokumentace dle rozhodnutí školy.

4.3 Třídní vzdělávací program

Další náplní práce pro předškolního pedagoga je tvorba Třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP). Na programu spolupracují oba učitelé stejné třídy. Je tvořen pro každou třídu zvlášť, a to z důvodu, aby byl vhodný věkové skupině dětí, možnostem a konkrétním podmínkám dané třídy. Vychází z ŠVP a RVP PV. Během roku je možné do programu zasahovat, doplňovat jej a nahrazovat. V programu je obsažena charakteristika třídy, tematické bloky, význam tématu, cíle a záměry, očekávané výstupy a nabídka vzdělávacích činností. Jednotlivé bloky jsou většinou týdenní nebo 14denní. V TVP by neměly chybět zmíněné jednotlivé projektové dny, které jsou předem naplánované. TVP je tvořen na jeden školní rok, je možné jej další rok obohacovat a doplňovat, nebo vytvořit nový. Na konci školního roku by měl být TVP zhodnocen. Nutno podotknout, že tvorba TVP není povinná, ale pro většinu MŠ velice efektivní. (Kotová, 2021, s. 36 – 37)

4.4 Týdenní vzdělávací plán

Dobrovolnou nepovinnou prací učitelů MŠ je tvoření Týdenního vzdělávacího plánu. Tento plán tvoří pedagogové přímo na jeden tematický blok (např. „Život u vody“). Učitelé do plánu vpisují konkrétní činnosti (ranní hry, cílené didaktické činnosti, pohybové aktivity), které mají naplánované pro práci s dětmi. Pro zkvalitnění práce je vhodné do plánu poznamenat dílčí cíle, klíčové kompetence, vzdělávací nabídky a očekávané výstupy. Týdenní vzdělávací plán je veřejný, zpravidla bývá umístěný do šaten na nástěnku, kde slouží k nahlédnutí rodičům. Může být doplněn o básničky, písničky, hry apod. Učitelé podle plánu postupují při své práci. Do dokumentu je možné vpisovat a jednotlivé aktivity upravovat dle různých okolností a přání dětí.

Praktická část

5 Výzkumné šetření

V teoretické části jsem se věnovala stanoveným předpisům, které souvisí s profesí učitele/ky, provozem a činností mateřské školy. Přiblížila jsem profesi učitelů MŠ, jaké mají povinnosti, co vše obsahuje náplň jejich práce, jaké předpisy musí dodržovat a čím vším se musí řídit. Jedná se o náročnou profesi, která nespočívá pouze v tom mít rád děti a hrát si s nimi, ale především je vzdělávat a rozvíjet jejich osobnost v různých směrech s velkou mírou empatie, porozumění a vynaložení úsilí pro jejich zdraví a bezpečí. Což vždy není snadné, a mnohdy nemusí být ze strany rodičů akceptováno.

5.1 Cíl šetření a hypotézy

Cílem šetření je zjistit, jakou představu mají rodiče o předškolním vzdělávání, jak by podle nich měla vypadat hlavní náplň práce učitelů MŠ, jak hodnotí spolupráci s učiteli, se kterými se setkávají, zda se zajímají o rozvoj svých dětí a zda mají povědomí o ŠVP. Zároveň chci zjistit, jak hodnotí vzájemnou spolupráci i učitelé. Do jaké míry se dle učitelů zajímají rodiče o rozvoj svého dítěte a zda mají dokončenou kvalifikaci v oboru, vhodnou pro vykonávání profese předškolního pedagoga. Na základě mých hypotéz, jsem sestavila dotazník pro dosažení cíle.

H1: Spolupráci mezi učiteli a rodiči hodnotí obě strany za průměrnou (ani dobrá, ani špatná).

H2: O ŠVP má 75 % rodičů povědomí jen orientačně, 10 % rodičů ví přesně, co ŠVP obsahuje a zbylých 15 % rodičů nemá žádné povědomí o ŠVP.

H3: Z pohledu učitele/ky se o prospěch dětí zajímá pouze část rodičů. Z pohledu rodičů se o prospěch svého dítěte zajímá většina rodičů a často.

H4: Nadpoloviční většina rodičů má představu o hlavní náplni učitele/ky ve třídě takovou, že si převážně s dětmi jen hrají.

H5: Dokončené pedagogické vzdělání v oboru předškolního vzdělávání má 90 % učitelů. Nedokončenou kvalifikaci a studuje při zaměstnání 10 % učitelů.

5.2 Metody

K výzkumu mé práce jsem zvolila metodu dotazníku. Z důvodu potřeby získat velký počet odpovědí, jsem zvolila kvantitativní metodu. Dotazník pro rodiče dětí navštěvujících MŠ obsahuje 12 otázek. Otázka č. 1. je polouzavřená, vyžaduje po respondentovi jednu odpověď, kterou může odůvodnit, stejně tak u otázek č. 3 a č. 8. Otázky č. 4, 5, 6, 9, 10 a 11 jsou zcela uzavřené, po respondentovi vyžadují pouze jednu odpověď. Otázky č. 2 a 12 dávají prostor volné odpovědi respondentů.

Dotazník pro učitele MŠ obsahuje 13 otázek. První čtyři otázky jsou obecné a uzavřené. Zajímám se, jak dlouho učitelé působí v tomto oboru, zda mají dosaženou kvalifikaci, či jsou spokojeni ve své profesi a do jaké míry znají povinnosti týkající se jejich profese, stejně tak otázka č. 6 je uzavřená. Další uzavřené otázky jsou č. 9, 10, 11 a 12, v nichž zjišťuji odpovědi týkající se spolupráce a komunikace s rodiči. Otázky č. 8 a 13 jsou polouzavřené, respondent má možnost označit jednu odpověď a tu následně odůvodnit. Otázky č. 5 a 7 jsou otevřené a vyžadují slovní odpověď.

5.3 Výzkumný okruh

Dotazník pro rodiče dětí navštěvujících MŠ jsem distribuovala do čtyř mateřských škol v kutnohorském okrese. Zapojily se tyto mateřské školy: MŠ Církvice, MŠ Hlízov, MŠ Červené Janovice, MŠ Miskovice.

Dotazníkem pro učitele MŠ jsem oslovila větší skupinu učitelů mateřských škol. Distribuci učitelských dotazníků jsem zvolila prostřednictvím sociálních sítí, a to z důvodu většího okruhu respondentů.

5.4 Výsledky šetření a jejich interpretace

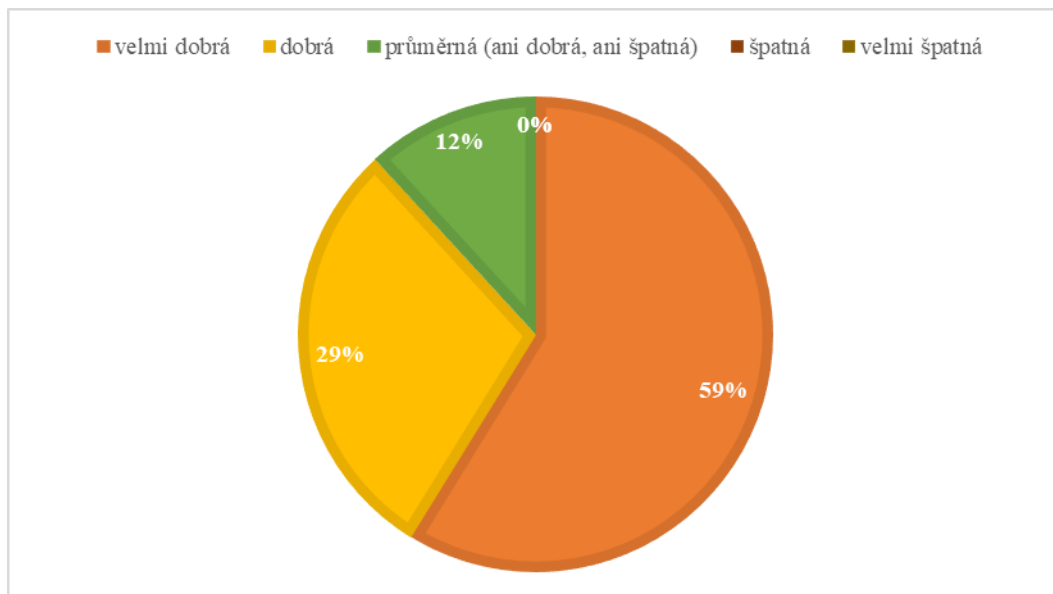
Vyhodnocení otázek jsem zpracovala do grafů výsečového stylu. Odpovědi jsem celkem obdržela 317. Z toho 53 odpovědí od rodičů a 264 odpovědí od učitelů.

Rodičovských dotazníků bylo distribuováno 160 z nichž odpovědí bylo 53. Návratnost těchto dotazníků byla 33,1 %. Druhou verzí dotazníků, tedy určených pro učitele, bylo osloveno 352 učitelů MŠ z celé České republiky. Vyplněných dotazníků bylo 264. Úspěšnost byla 75,4 %. V tomto případě byla návratnost vyšší.

6 Výsledky

6.1 Výsledky dotazníku pro rodiče dětí navštěvujících MŠ

1. Jak byste ohodnotil/a spolupráci s učiteli Vašeho dítěte v MŠ?

Graf 1 Jak byste ohodnotil/a spolupráci s učiteli Vašeho dítěte v MŠ?

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina rodičů hodnotí spolupráci s učiteli velmi dobře. Žádný rodič nehodnotí spolupráci špatně ani velmi špatně. Své odpovědi odůvodnili takto:

„Vždy a pravidelně se nás snaží o všem včas informovat. Není problém se kdykoliv na cokoli zeptat, ať už na výsledky dítěte, či něco jiného.“

„Ochotně mi podají veškeré informace o mém dítěti.“

„Mohu se kdykoliv na učitele obrátit, pokud potřebuji informace o dceři, učitelé sdělují informace diskrétně, je mnoho akcí pro rodiče s dětmi.“

„Jsem spokojená, občas bych přenesla více zodpovědnosti a činnosti na děti.“

„Spolupráce je v daných oblastech velice slabá. V důležitých bodech ovšem dostačující.“

„Spolupráce s učiteli mi přišla vždy bez problémů. Při předání a vyzvedávání dětí máme vždy možnost se na cokoli zeptat, domluvit.“

„Vše vždy srozumitelně vysvětleno. Informace pomocí e-mailu či informačních tabulí.“

„Tento rok je spolupráce moc dobrá, s p. učitelkami si velice rozumíme, jsou ochotné a spolehlivé.“

2. Jakou máte představu o hlavní náplni práce učitele/ky ve třídě?

Hlavním cílem této otázky bylo zjistit, jaký názor a představu mají rodiče o hlavní náplni práce učitele/ky ve třídě?

„Dát dětem další náhled na svět a učení nebo hru, než jakou má doma.“

„Dohled nad dětmi, vzdělávání – tvorba programu a rozvoj povzbuzení dětí, budování vztahů a nápomoc při řešení konfliktů?“

„Hlídaní a vzdělávání dětí.“

„Každodenní vzdělávání dětí, vést děti k samostatnosti, odpovědnosti.“

„Podpora dětí, rozvoj vědomostí, empatie, individuální přístup.“

„Pomoc se socializací dítěte, naučení výtvarných technik (stříhání, lepení, malování), hraní si s dětmi.“

„Rozvíjet děti podle jejich potřeb a dovedností. Učit děti chovat se v kolektivu a začlenit se (pomáhat si vzájemně se respektovat, ať už učitel, žák, tak i žáci mezi sebou.“

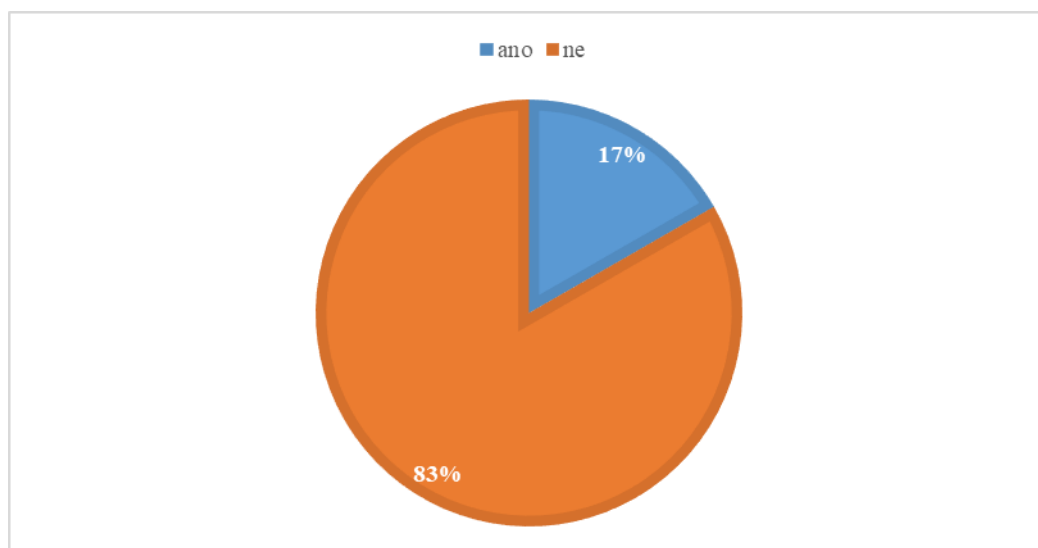
„Věnování se dětem.“

„Vzdělávací a výchovná činnost směřující k získávání vědomostí, dovedností a návyků dětí v mateřské škole podle vzdělávacího programu.“

„Zabavení dětí.“

„Zabezpečit bezpečí dítěte, rozvíjení dovedností a rozvíjení správných návyků dětí v kolektivu.“

3. Mají podle Vás učitelé v MŠ nějaké nedostatky, které by mohli zlepšit? Pokud ano, jaké?

Graf 2 Mají podle Vás učitelé v MŠ nějaké nedostatky, které by mohli zlepšit?

Zdroj: vlastní zpracování

Většina rodičů zvolila odpověď „ne“. Nemyslí si, že mají učitelé nějaké nedostatky. I přesto malý počet rodičů má pocit, že učitelé nedostatky mají. Svě odpovědi odůvodnili takto:

„komunikace s rodiči“

„více vnímat děti a jejich pocity, méně zákazu a více vysvětlovat“

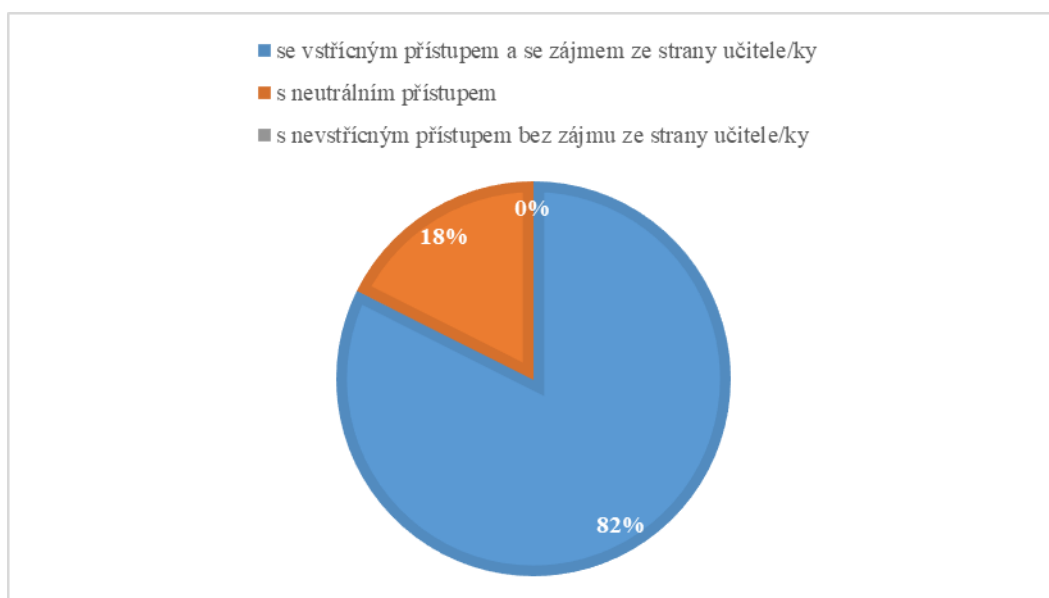
„Lépe dohlížet na stravování dětí a informovat o tom rodiče“

„Rekvalifikace vzdělávacích procesů a standardů u některých MŠ“

„Nucení dětí do jídla“

„Mladší učitele, bohužel někteří starší ročníky nedávají dětem to, co potřebují do dnešního světa“

4. S jakým přístupem se setkáváte při jednání s učiteli?

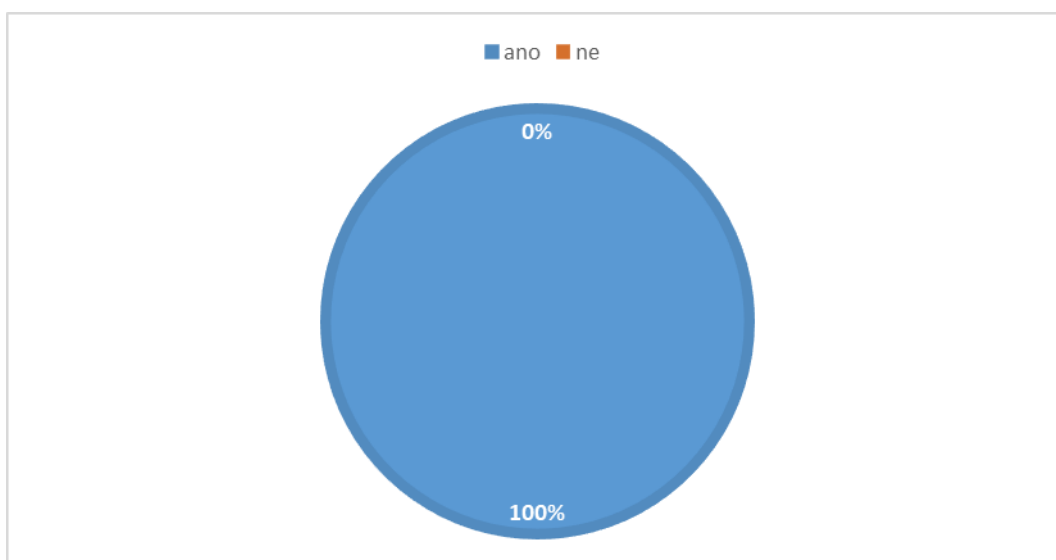

Graf 3 S jakým přístupem se setkáváte při jednání s učiteli?

Zdroj: vlastní zpracování

Žádný z rodičů se nese setkává s nevstřícným přístupem ze strany učitele/ky. Většina rodičů má zkušenost se vstřícným přístupem a se zájmem ze strany učitele/ky. Neutrální přístup pocítuje méně jak pětina rodičů.

5. Jste spokojeni s péčí učitele/ky o Vaše dítě?

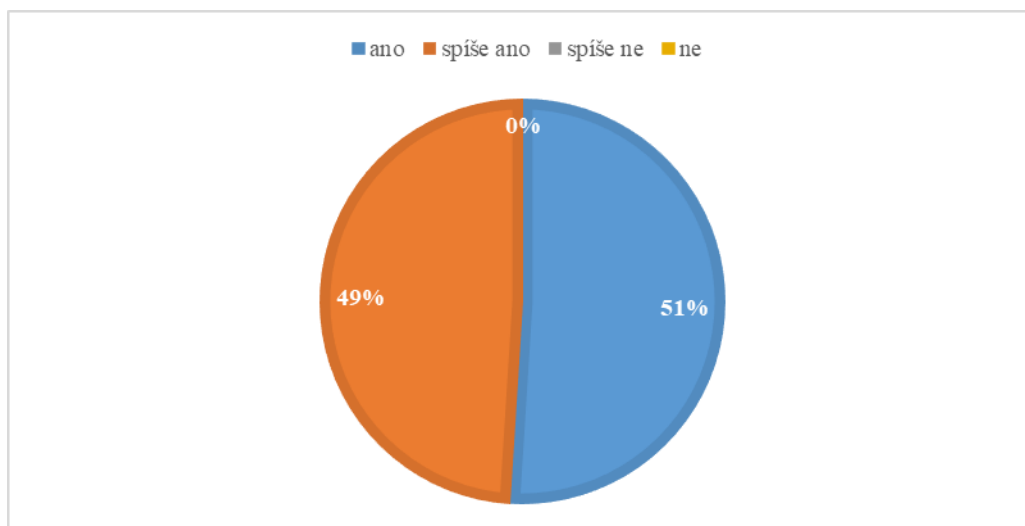

Graf 4 Jste spokojeni s péčí učitele/ky o Vaše dítě?

Zdroj: vlastní zpracování

Všichni rodiče jsou naprosto spokojeni s péčí učitele/ky o jejich děti. Nikdo z rodičů neodpověděl, že spokojený není.

6. Působí na Vás učitelé v MŠ dostatečně vzdělaně? Dokážou Vám odborně poradit?

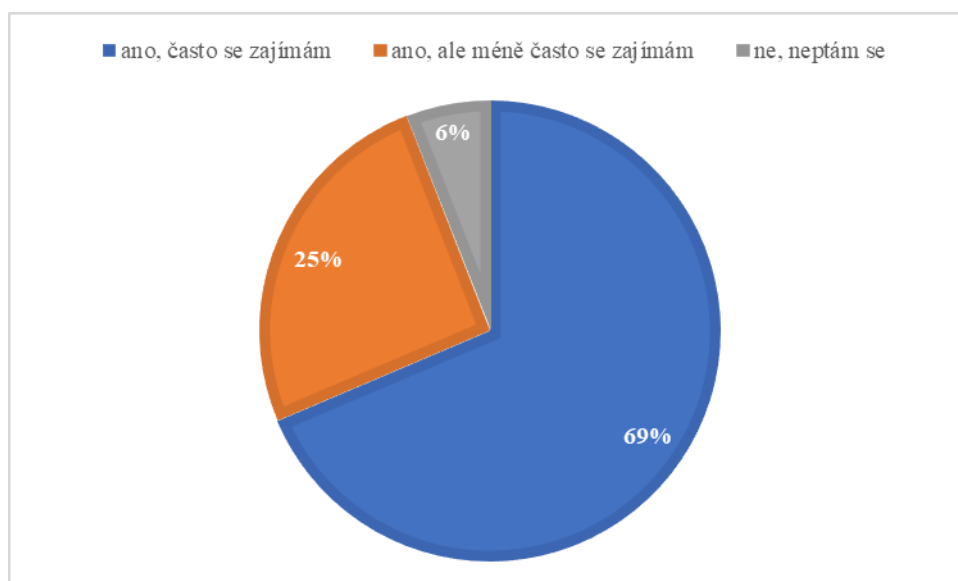

Graf 5 Působí na Vás učitelé v MŠ dostatečně vzdělaně? Dokážou Vám odborně poradit?

Zdroj: vlastní zpracování

Větší část rodičů odpověděla, že na ně učitelé působí dostatečně vzdělaně. Menší část rodičů zvolila odpověď „spíše ano“, může to vypovídat o tom, že jistá část rodičů může mít o dostatečném vzdělání učitelů jisté pochybnosti.

7. Zajímáte se o rozvoj Vašeho dítěte?

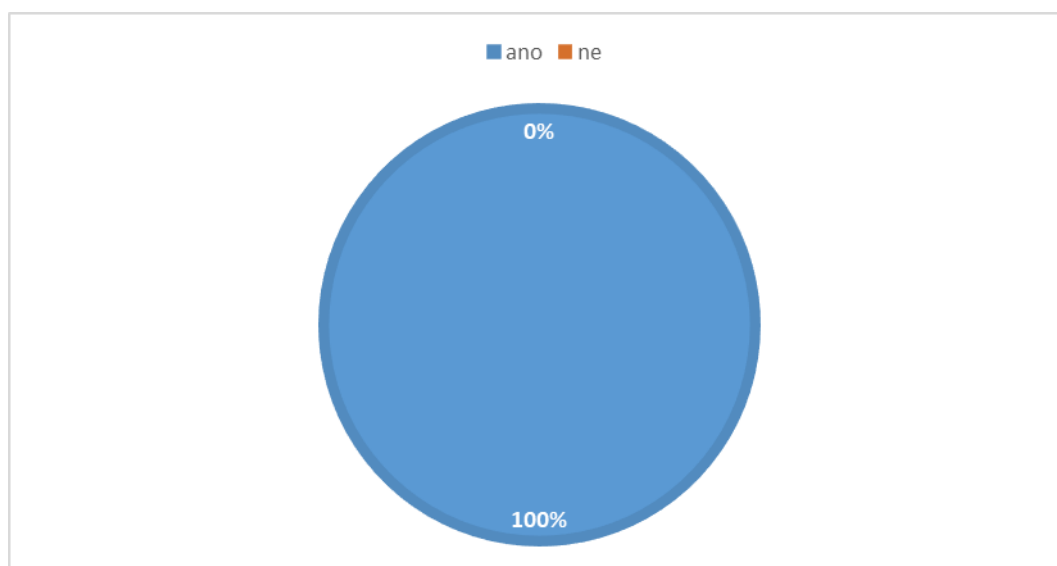

Graf 6 Zajímáte se o rozvoj Vašeho dítěte?

Zdroj: vlastní zpracování

Častý zájem o rozvoj dětí projevuje více jak polovina rodičů. O rozvoj svých dětí se méně často zajímá 25 % rodičů. A žádný zájem o rozvoj dětí projevuje 6 % rodičů.

8. Myslíte si, že je učitelská profese důležitá?

Graf 7 Myslíte si, že je učitelská profese důležitá?

Zdroj: vlastní zpracování

Všichni rodiče udávají, že učitelská profese je důležitá. Nikdo z rodičů si neoznačil odpověď, že učitelská profese není důležitá. Své odpovědi odůvodnili takto:

„Nelze bez této profese fungovat.“

„Vzdělávat děti je důležité.“

„Z mého pohledu je určitě důležitá. Děti se naučí spoustu nových a potřebných věcí, které my, jako rodiče jim neumíme dát.“

„Je podstatná, bez ní by to nešlo.“

„Je to profese, kterou by málo kdo zvládl. Všechna čest.“

„I malé děti potřebují odbornou péči ze strany odborníka.“

„Všichni učitelé zejména v mateřské škole mají můj velký obdiv.“

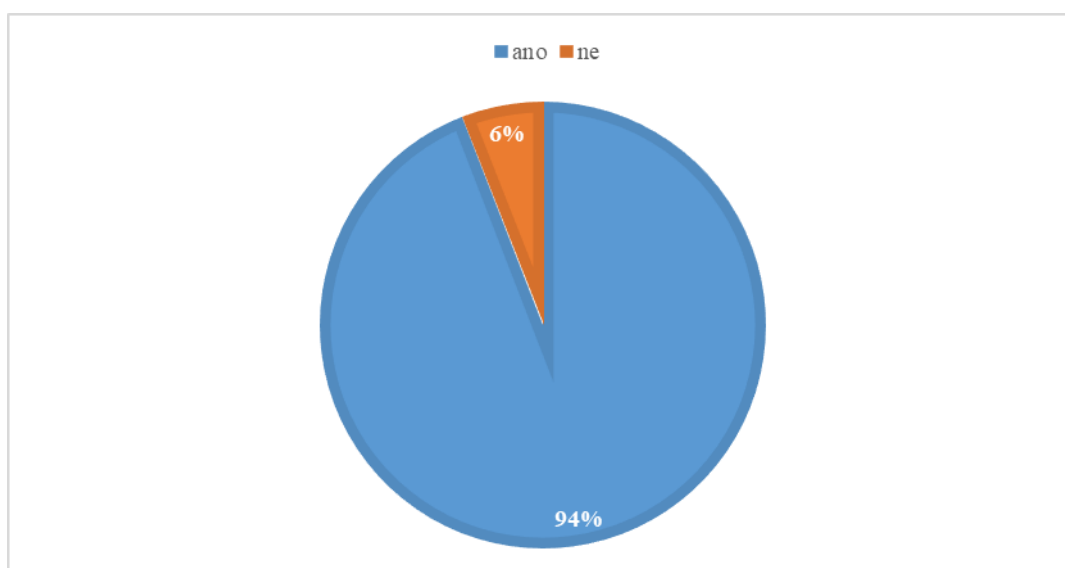
„Někdo tu práci dělat musí, musí mít trpělivost s dětmi a samozřejmě vzdělání, které mu umožňuje dobře jednat s dětmi, porozumět jim, chápat je a zaujmout.“

„Odborně dohlíží na nedostatky řeči, kresby, ve vztahu ke vzdělávání a můžou doporučit, jak dále s dítětem pracovat, případně kam se obrátit.“

„Působí na děti, jsou jejich vzorem.“

„Učitelky rozvíjí děti po všech stránkách.“

9. Jste spokojeni s nabídkou vzdělávání dětí v MŠ, popř. s doplňkovými projekty a programy (jako jsou např. projektové dny, akce pro rodiče s dětmi, aj.)?

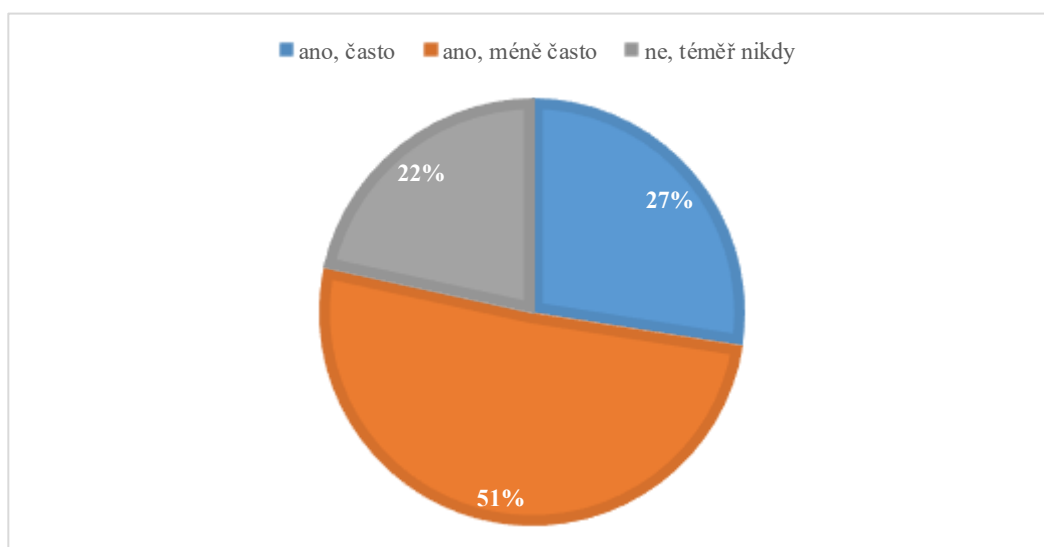
Graf 8 Jste spokojeni s nabídkou vzdělávání dětí v MŠ?

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř naprostá většina rodičů je spokojena s nabídkou vzdělávání v MŠ, kterou navštěvují jejich děti. Nízké procento rodičů s nabídkou vzdělávání v MŠ není spokojeno.

10. Hodnotíte práci učitelů ve třídě? Dáváte zpětnou vazbu?

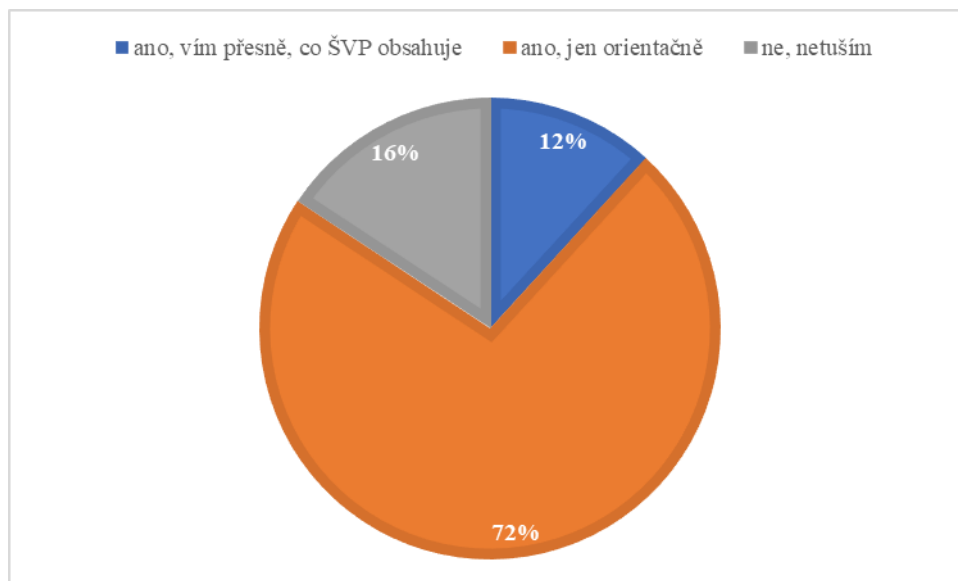

Graf 9 Hodnotíte práci učitele ve třídě? Dáváte zpětnou vazbu?

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř polovina rodičů hodnotí práci učitelů a dávají zpětnou vazbu. Méně často hodnotí práci učitelů MŠ 22 % zákonných zástupců a téměř nikdy nehodnotí a nedává zpětnou vazbu 27 % rodičů.

11. Máte povědomí o Školním vzdělávacím programu (ŠVP) ve vaší MŠ?

Graf 10 Máte povědomí o Školním vzdělávacím programu (ŠVP) ve vaší MŠ?

Zdroj: vlastní zpracování

O Školním vzdělávacím programu mají povědomí jen orientačně necelé $\frac{3}{4}$ rodičů. Přesně, co ŠVP obsahuje ví 16 % rodičů. O ŠVP nic netuší 12 % rodičů.

12. Je něco, co byste v MŠ chtěli změnit?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda i přes převážnou spokojenost rodičů dětí navštěvujících MŠ, je nějaký námět na straně rodičů cokoliv v MŠ změnit?

„Menší počet dětí na jednoho učitele ve státních školkách.“

„Možná bych uvítala, když by se omladil kolektiv učitelů. Zároveň je ale dobré, že starší učitelé jsou zkušení, ale málo jdou s dobou.“

„MŠ, kterou navštěvuje má dcera, je úžasná.“

„Neměnili bysme nic. Děti jsou maximálně spokojené a my též.“

„Ne nic, jsem spokojená tak, jak to funguje.“

„Možná více výletů a akcí pro rodiče, ale díky kovidu toho bylo teď hodně zrušeno, tak snad bude lépe.“

„Nic, se vším jsme spokojeni, dobří učitelé, hezké zázemí. Děti chodí do školky rádi.“

„Nižší počet žáků na třídě.“

„Omladit kolektiv, s mladšími učiteli je lepší domluva a mají větší zájem.“

„Prodloužení provozní doby školky.“

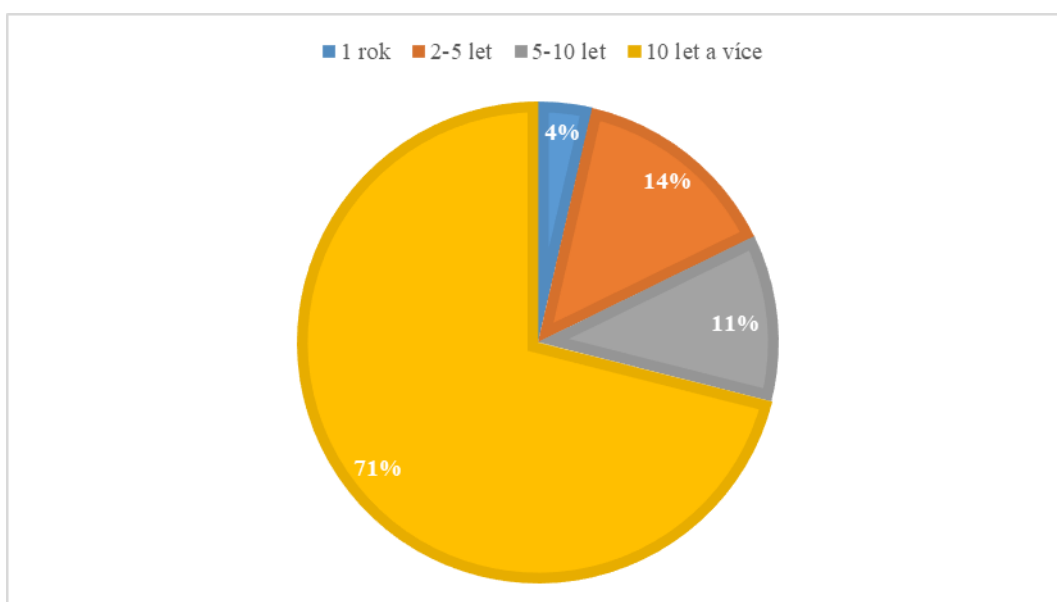
„Více kroužků pro menší děti, možnost nedávat spát malé děti, pokud už doma nespí.“

„Větší rozmanitost jídel.“

„Více učitelů na počet žáků.“

6.2 Výsledky dotazníku pro učitele MŠ

1. Jak dlouho pracujete v oboru?

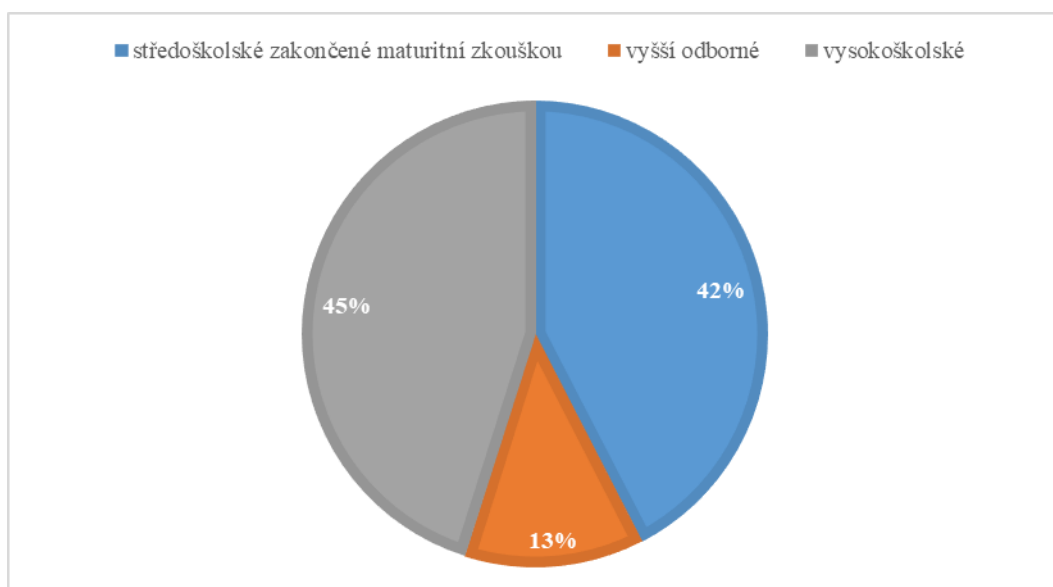

Graf 11 Jak dlouho pracujete v oboru?

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla obecná. Cílem bylo zjistit průměrnou délku praxe. Nejvíce odpovědí v celém dotazníku jsem získala od učitelů v MŠ, kteří svou praxi vykonávají 10 let a více. Druhou skupinou respondentů jsou předškolní pedagogové, jejichž praxe je v rozmezí 2-5 let. Třetí skupinu respondentů tvoří učitelé s praxí 5-10 let a nejméně početnou skupinu tvoří učitelé s praxí 1 rok.

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 12 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, jaké vzdělání dosahují učitelé v MŠ. Největší část tvoří učitelé s dosaženým vysokoškolským titulem. Učitelů s dosaženým středoškolským vzděláním je o 3 % méně než učitelů s vysokoškolským vzděláním. Podstatně malou část představují učitelé, kteří mají dosažené vyšší odborné vzdělání.

3. Máte dokončené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání?

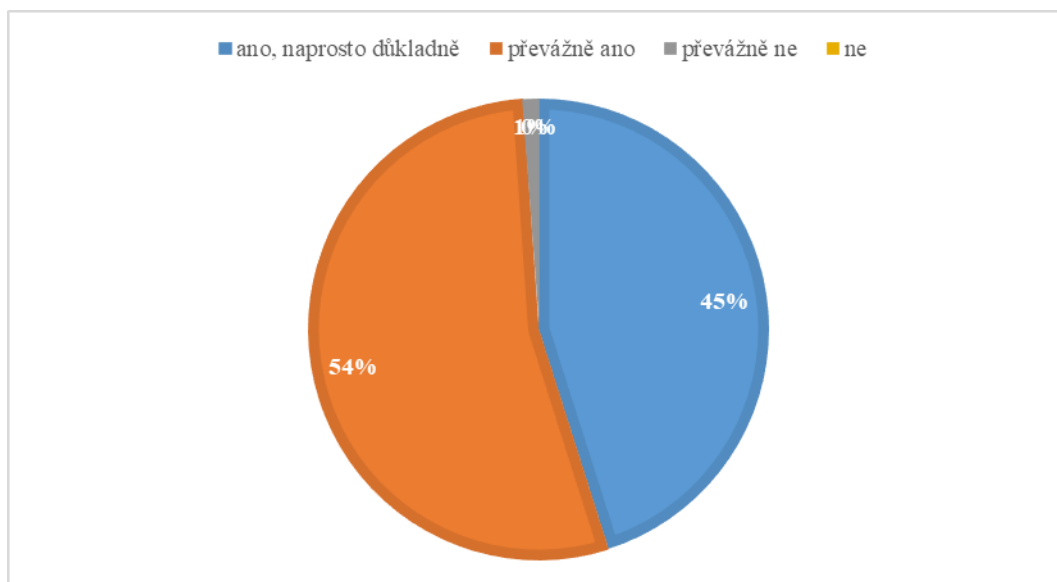

Graf 13 Máte dosažené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání?

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř většina učitelů v MŠ má dosažené dostatečné pedagogické vzdělání vhodné pro práci v MŠ. Desetina již pracujících učitelů v MŠ nemá dosud dokončené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání.

4. Znáte důkladně náplň Vaší práce, práva a povinnosti?

Graf 14 Znáte důkladně náplň Vaší práce, práva a povinnosti?

Zdroj: vlastní zpracování

Cílem této otázky bylo zjistit, do jaké míry učitelé předškolního vzdělávání znají náplň své práce, práva a povinnosti týkající se jejich profese. Nadpoloviční většina odpověděla, že svou práci a související povinnosti znají převážně, tedy ne důkladně. Menší část tvoří učitelé, kteří naprosto důkladně znají svou náplň práce. A pouze 1 % učitelů převážně nezná, co jejich profese, kterou již vykonávají, obnáší. Nikdo z učitelů neoznačil, že by náplň své práce neznali.

5. Jste spokojený/á s Vaším povoláním?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zda jsou učitelé v MŠ spokojeni se svým zaměstnáním. Výčet pár odpovědí od učitelů:

„Absolutně, děti jsou dobíječky! Ráda sleduji jejich pokroky.“

„Ano, ale samozřejmě mám nějaké výhrady.“

„Ano – baví mě práce s dětmi, ubíjí mě byrokracie a neempatický, nespolupracující kolektiv.“

„Ano, byl to můj dětský sen.“

„Ano, co se týče práce s dětmi. Vadí mi, že se v každé MŠ pracuje za rozdílných podmínek.“

„Ano i ne. Dnešní volná výchova dětí podporována nevychovanými rodiči mě unavuje.“

„Ano i ne, práce s dětmi je úžasná, ale postupní formalizace vztahu k dítěti, která v přímém rozporu se stále opakovanou mantrou kreativity mne znechucuje. Tak je to boj.“

„Ano, jen by bylo hezké, kdyby někteří rodiče byli více vstřícní.“

„Ano, jen vedoucí a rodiče mě někdy dovedou k pochybám, zda chci dělat učitelku MŠ.“

„Ano, je to pro mě poslání.“

„Ano jsem. Jediné, co mi vadí, je spousta zbytečného papírování.“

„Ano jsem, práce s dětmi mě baví.“

„Ano, každý nový rok jsou pro mě nové děti výzvou a obohacením.“

„Ano, kdyby ne, musela bych odejít. Toto povolání musí vycházet ze srdce.“

„Ano, ovšem v posledních letech se autorita učitele/ky v MŠ velice snížila. Většina zákonných zástupců preferuje moderní styl výchovy dětí, tj. „volný rozvoj osobnosti“, ovšem v počtu 26 dětí na třídu se děti prostě pravidlům a režimu přizpůsobit musí. Jinak by předškolní školství, už nebylo o vzdělávání, ale „o hlídání“! Zároveň bych preferovala menší počet dětí ve třídách a individuálnější přístup k dětem.“

„Nejsem, mám 16 let praxe a nejsme placeni na základě dosaženého vzdělání a délky praxe.“

„Poslední dobou cítím vyhoření.“

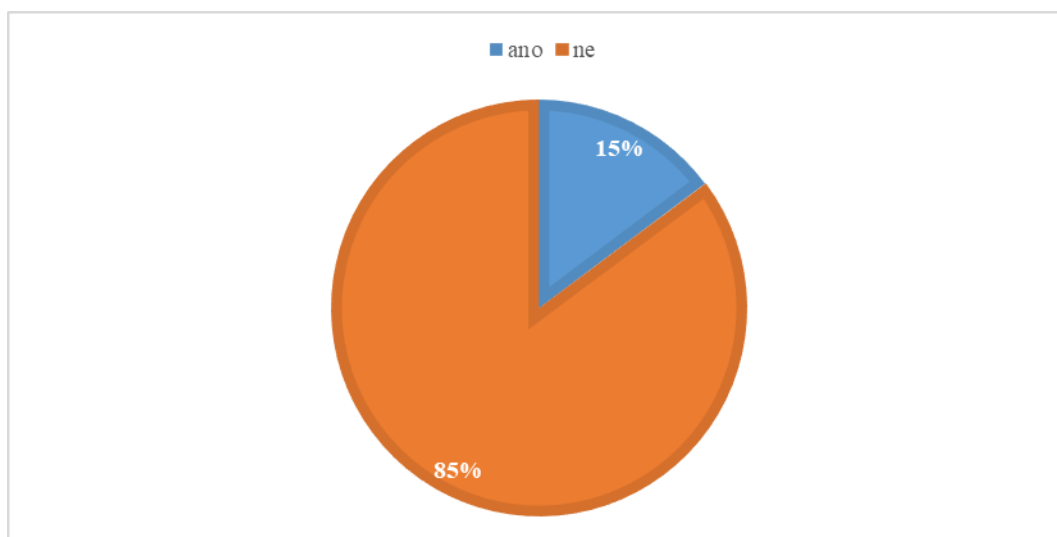
„Postupujícími roky v praxi shledávám spoustu věcí náročnějších, ale i přes těžkosti jsem se svým povoláním spokojená.“

„Víceméně ano – dost zodpovědnosti a málo uznání.“

Nejčastější odpovědí na otázku byla odpověď „Ano“. Ale byla jsem velice překvapena z některých odpovědí, pár desítek učitelů odpovědělo, že se svým

povoláním spokojeni nejsou, a přesto tuto práci vykonávají. Ve výše zmíněných ukázkách odpovědí učitelé často poukazují na nespokojenost při práci a komunikaci s rodiči, mají pocit, že jejich práce je nedostatečně finančně ohodnocená, uvádí špatné vztahy s kolegy a nadřízenými, a odsuzují častou byrokracii. Dokonce jedna odpověď obsahovala zmínku o pocitu vyhoření.

6. Kdyby se Vám naskytlá příležitost, změnil/a byste Vaše povolání za jiné?

Graf 15 Kdyby se Vám naskytlá příležitost, změnil/a byste Vaše povolání za jiné?

Zdroj: vlastní zpracování

Tuto otázku jsem zvolila v návaznosti na předchozí otázku. I přesto, že velká většina učitelů zmiňovala, že jsou se svým povoláním spokojeni, tak 15 % učitelů by své povolání změnilo, když by byla příležitost. Více jak tři čtvrtiny učitelů neuvažují o změně povolání.

7. Bylo něco, co Vás překvapilo po nástupu do Vašeho prvního zaměstnání v MŠ?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda učitele v začátcích v tomto oboru, něco překvapilo. Něco, co jejich očekávání neobnášelo. Ukázka pár jednotlivých odpovědí:

„Ano...bezohlednost některých rodičů směrem k ostatním rodinám...a překvapuje mne to stále.“

„Ano, jak děti dokážou být zlé.“

„Ano, jak práci komplikují např. špatné vztahy s vedením (kdy např. ředitelka MŠ hovoří do práce učitelek MŠ.“

„Ano, autorita v MŠ úplně jiná než v ZŠ.“

„Ano, není to tak lehké, jak jsem myslela.“

„Ano, prosté hození do vody a uč, neměla jsem žádnou „starší“ kolegyni, která by mě měla na starosti.“

„Ano, přišlo mi, že mateřské školy by potřebovaly více práv, o které by se mohly opřít.“

„Byrokracie.“

„Fyzická únava – překvapilo mě, jak jsem byla skutečně hodně fyzicky unavená.“

„Jak bohaté je vzdělávání dětí, jak náročné je financování MŠ, jak rozdílný je přístup jednotlivých učitelek.“

„Jak moc se liší teorie od praxe a že v počtu 20 dětí je těžké uspokojit potřeby dětí a vzdělávací cíle.“

„Náročnost práce – velká odpovědnost, příprava zabere mnoho času, organizace práce s dětmi.“

„Nedostatečná praktická příprava z vysoké a střední školy – ve spoustě věcí člověk tápe (tvorba TVP, aktivity vhodné k danému věku).“

„Ne, měla jsem úžasnou uvádějící učitelku, která mě vším krok po krůčku provedla.“

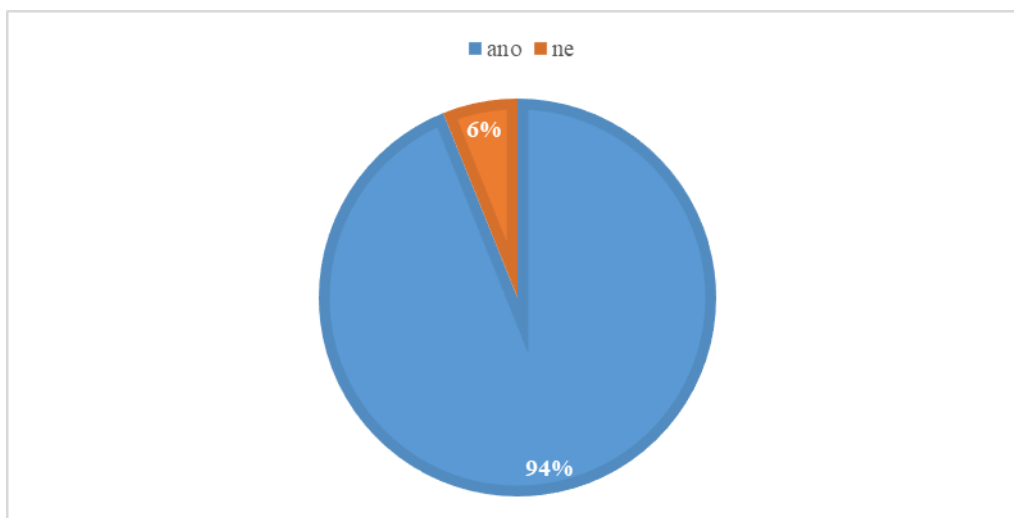
„Nic, byla jsem školou dobře připravená.“

„Velký počet dětí ve třídě.“

Získané odpovědi mě velice zaujaly. Některé se často opakovaly, a to ty, které poukazují např. na velké množství administrativy, velký počet dětí na jedné třídě, celková náročnost této profese, dále že poznatky ze studií jsou nedostatečné a odlišují se od praxe. Ve svých odpovědích někteří učitelé zmiňovali skvělou spolupráci se zkušenějšími kolegy, kteří jim poskytli pomocnou ruku a do profese je dostatečně uvedli. Jiní naopak zmiňovali, že při začátcích v této profesi jim nikdo nepomohl a při začátcích nebyl nikdo z kolegů nápomocen. Některé odpovědi jsou tedy rozdílné. Musím uvést, že často se objevovala odpověď, že při profesním startu učitele nic nepřekvapilo.

8. Považujete povolání učitele/ky v MŠ za náročné?

Graf 16 Považujete povolání učitele/ky v MŠ za náročné?

Zdroj: vlastní zpracování

Velká část učitelů považuje povolání učitele/ky v MŠ za náročné. Zbýlých 6 % učitelů uvádí, že toto povolání náročné není. Své odpovědi odůvodnili takto:

„Ne, každé povolání je náročné.“

„Důkladná příprava zabere opravdu hodně času. Počet dětí ve třídě je veliký a udržet zájem a zaujetí dětí je náročné.“

„Je to velká zodpovědnost za životy dětí.“

„Psychicky náročné a stále musí být ve střehu.“

„Učitel MŠ musí být všestranně „vybavený“ – musí být empatický ale zároveň důsledný, musí budit přirozený respekt, ale ne strach atd...“

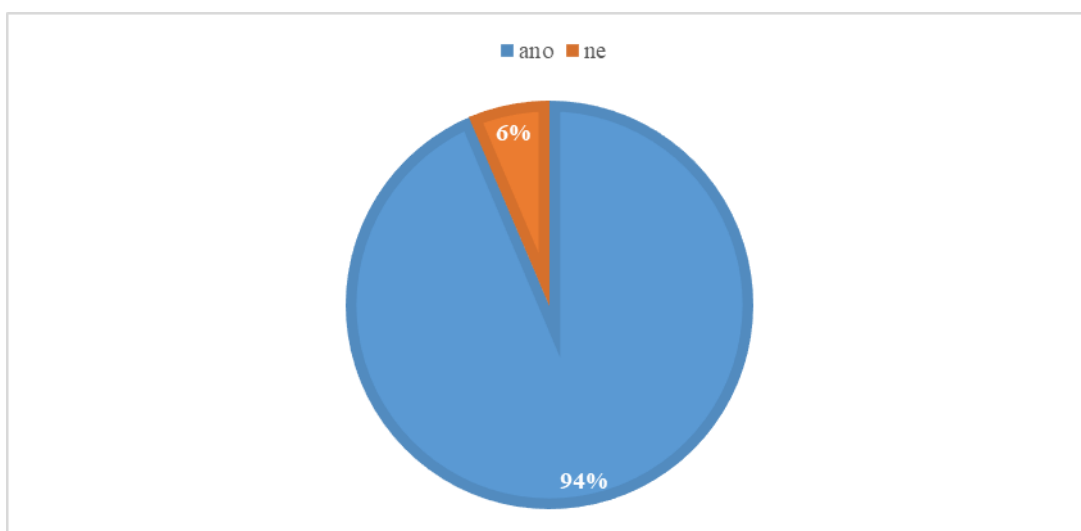
„Zodpovědnost, nutná 100% pozornost.“

„Velká odpovědnost, spousta papírování, učitelka by měla mít rozsáhlé teoretické poznatky a umět je použít v praxi.“

„Musíme mít odpovídající znalosti, jsme učitelky, pečovatelky, poskytujeme odborné rady rodičům, pracujeme s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.“

Velmi často se opakovala odpověď, že tato profese je hlavně psychicky náročná. Dále se opakovalo, že je toto povolání náročné kvůli zodpovědnosti.

9. Dostáváte zpětnou vazbu k Vaší práci? (od rodičů, dětí, Vaší rodiny, přátel, aj.)

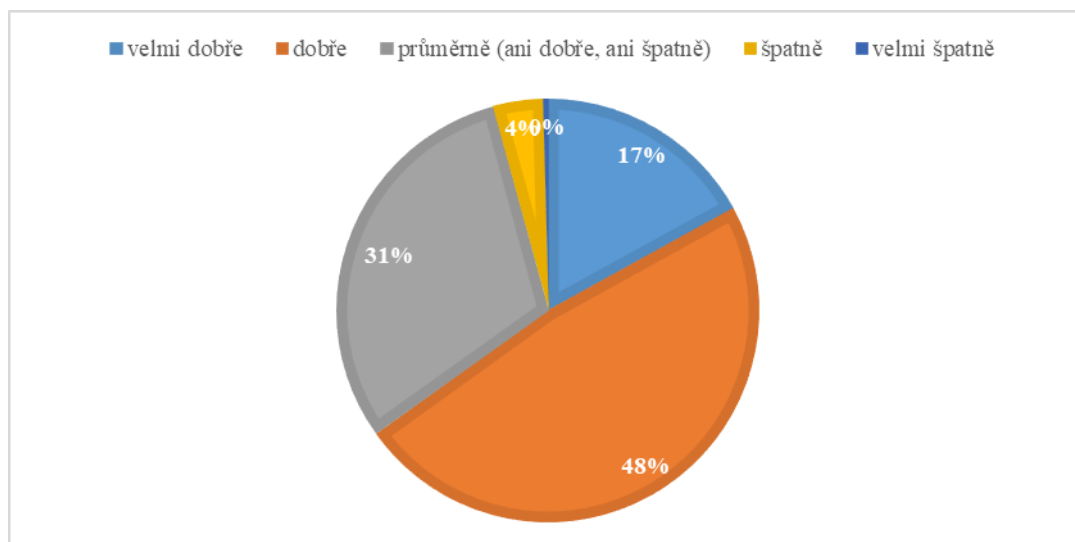

Graf 17 Dostáváte zpětnou vazbu k Vaší práci?

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř každý učitel odpověděl, že zpětnou vazbu ke své práci dostává. Jen 6 % učitelů uvedlo, že jejich práce je bez jakékoliv zpětné vazby.

10. Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?

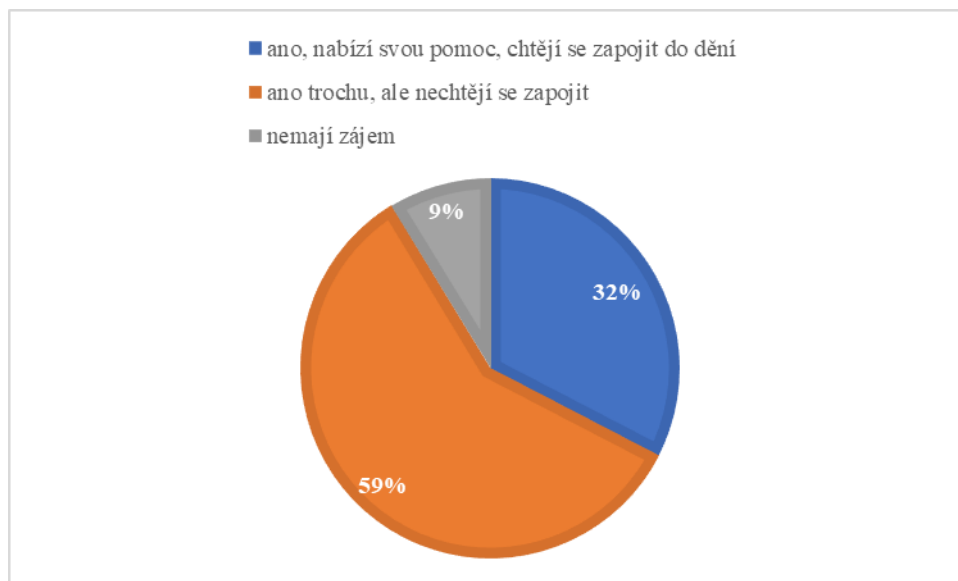
Graf 18 Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?

Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 5 učitelé poměrně často zmiňovali, že jsou v práci méně spokojeni právě kvůli spolupráci s rodiči, tak i přes v této otázce většina učitelů hodnotí spolupráci s rodiči dobře. 31 % učitelů hodnotí spolupráci s rodiči průměrně, 17 % velmi dobře,

4 % učitelů ze zkušeností hodnotí spolupráci s rodiči špatně a 0,4 % (= 1 respondent) hodnotí spolupráci velmi špatně.

11. Mají rodiče zájem o dění ve třídě?

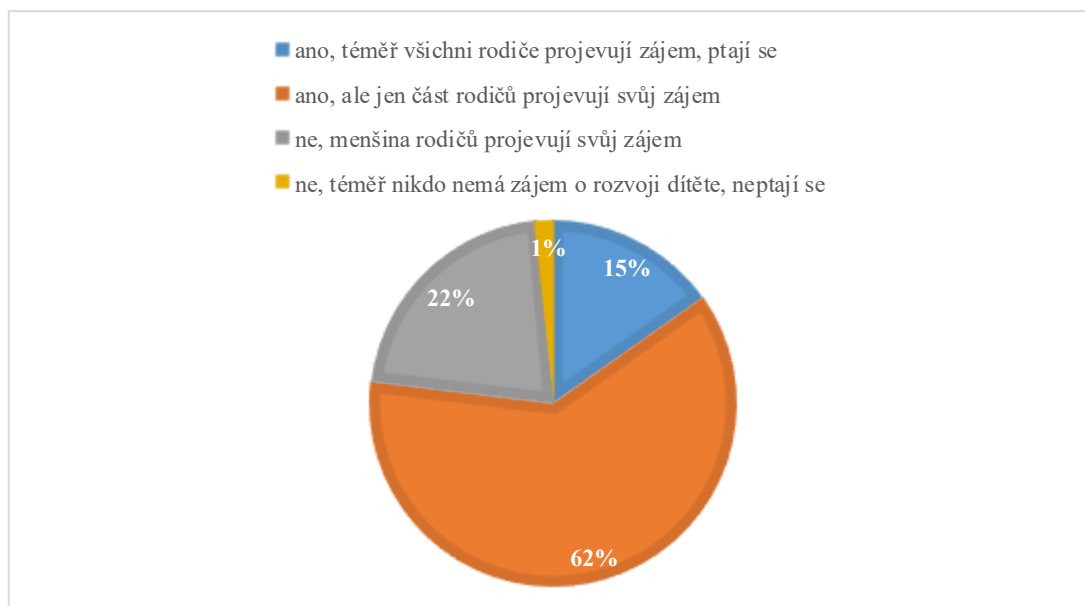

Graf 19 Mají rodiče zájem o dění ve třídě?

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina učitelů udává, že se rodiče o dění ve třídě zajímají jen trochu, ale nechtějí se zapojit do dění ve třídě. Druhá část tvořena 32 % učitelů zvolila odpověď, že se rodiče zajímají a zapojují do dění ve třídě. Zbýlá část učitelů, tedy 9 %, tvrdí, že ze strany rodičů o dění ve třídě je nezájem a neúčast.

12. Zajímají se rodiče o své děti a jejich rozvoj?

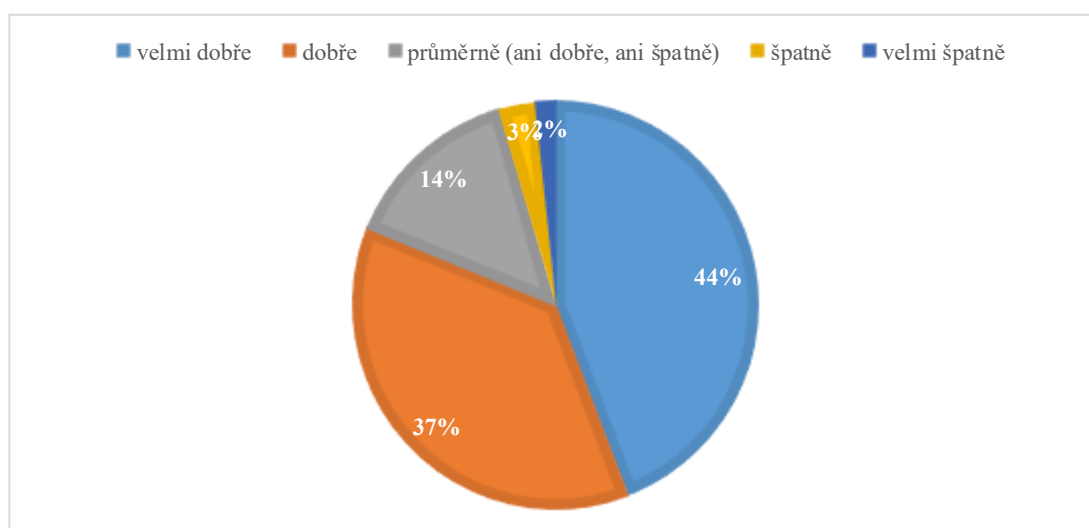

Graf 20 Zajímají se rodiče o své děti a jejich rozvoj?

Zdroj: vlastní zpracování

O rozvoj dětí se dle učitelů nejvíce zajímá pouze část rodičů. Menší část učitelů udává, že o rozvoj dětí se zajímá menšina rodičů. Odpověď „ano, téměř všichni rodiče projevují zájem, ptají se“ označilo 15 % učitelů. A nezájem o rozvoj dítěte ze strany rodičů hodnotí 1 % učitelů (= 4 respondenti).

13. Jak hodnotíte spolupráci s kolegy?

Graf 21 Jak hodnotíte spolupráci s kolegy?

Zdroj: vlastní zpracování

Tuto otázku jsem zvolila z důvodu zjištění, jak učitelé hodnotí spolupráci s kolegy. Právě vzájemná spolupráce je v této profesi velmi důležitá. Největší část učitelů zvolila odpověď „velmi dobře“. Spolupráci s kolegy hodnotí za dobrou 37 % učitelů. Méně jak pětina učitelů hodnotí spolupráci průměrně. Se špatnou spoluprací mají zkušenost 3 % a odpověď „velmi špatná“ označili 4 respondenti, tedy 2 %. Někteří své odpovědi odůvodnili:

„Můžeme se na sebe spolehnout.“

„Máme dobrý tým, který spolupracuje.“

„Držíme za jeden provaz, vycházíme si vstříc.“

„Mám skvělou kolegyni i asistentku, spolupracujeme a navzájem se doplňujeme.“

„Vnímám přetížení učitelů.“

„Se svojí kolegyní to nehodnotím příliš kladně, mladá slečna po škole, neumí si sjednat pořádek, paní asistentka super, děti ji berou lépe, jak kolegyni.“

„Teď už dobře, ale v bývalém zaměstnání šikana!“

„Vycházíme si vstříc.“

„Mám štěstí na vedení MŠ, které navozuje příjemné klima, a to se odráží i ve vztazích na pracovišti. Vzájemně si vypomáháme (zástupy, půjčování pomůcek).“

Vícekrát jsem v odpovědích zaznamenala, že momentálně hodnotí spolupráci s kolegy dobře, ale dříve tomu tak nebylo. Poměrně velké množství učitelů zmiňovalo, že si s kolegy vychází vstříc, navzájem si pomáhají, respektují názory, půjčují si pomůcky, sdílí zkušenosti apod.

Diskuse a závěry

Cílem šetření bylo zjistit, jakou mají rodiče představu o náplni práce učitelů MŠ, jak hodnotí spolupráci s učiteli jejich dětí, do jaké míry se zajímají o rozvoj svých dětí a zda znají nebo aspoň mají povědomí o Školním vzdělávacím programu. Dále jaký mají učitelé v mateřských školách pohled na spolupráci s rodiči, zda mají dokončenou kvalifikaci v oboru a jak hodnotí zájem rodičů o prospěch jejich dětí. Níže zmíněné hypotézy slouží k zjištění cíle šetření.

H1: Spolupráci mezi učiteli a rodiči hodnotí obě strany za průměrnou (ani dobrá, ani špatná).

Spolupráce ze strany rodičů byla nejčastěji hodnocena jako velmi dobrá. Učitelé hodnotili spolupráci s rodiči jako dobrou. Někteří učitelé hodnotili více pasivně než rodiče. Nikdo z rodičů nezvolil negativní odpověď. Učitelů s tímto názorem bylo 11. Celkově hodnotím tyto pohledy na spolupráci velmi pozitivně. Spolupráce mezi učiteli a rodiči je velmi důležitá.

Hypotéza, že spolupráci mezi učiteli a rodiči hodnotí obě strany za průměrnou (ani dobrá, ani špatná, se nepotvrdila.

H2: O ŠVP má 75 % rodičů povědomí jen orientačně, 10 % rodičů ví přesně, co ŠVP obsahuje a zbylých 15 % rodičů nemá žádné povědomí o ŠVP.

Z výzkumu vyplynulo, že 72 % rodičů ví orientačně, co Školní vzdělávací program v jejich MŠ obsahuje. Rodičů, kteří přesně ví, co ŠVP obsahuje je 12 %. Žádné povědomí o ŠVP má 16 % rodičů. Odpovědi rodičů hodnotím pozitivně, je dobré, že vysoké procento rodičů má povědomí o ŠVP v dané MŠ. Vypovídá to o zájmu rodičů o vzdělávání svých dětí.

Hypotéza, že o ŠVP má 75 % rodičů povědomí jen orientačně, 10 % rodičů ví přesně, co ŠVP obsahuje a zbylých 15 % rodičů nemá žádné povědomí o ŠVP, se téměř potvrdila.

H3: Z pohledu učitele/ky se o prospěch dětí zajímá pouze část rodičů. Z pohledu rodičů se o prospěch svého dítěte zajímá většina rodičů a často.

Zájem o rozvoj dětí projevuje jen část rodičů. Tento fakt vyplývá z odpovědí učitelů. Z pohledu rodičů se o rozvoj svých dětí často zajímají necelé $\frac{3}{4}$ rodičů. Odpovědi

učitelů a rodičů se v tomto případě moc neshodují. Rodiče hodnotí svůj zájem optimističtěji než učitelé.

Hypotéza, že z pohledu učitele/ky se o prospěch dětí zajímá pouze část rodičů. A z pohledu rodičů se o prospěch svého dítěte zajímá většina rodičů a často, se potvrdila.

H4: Nadpoloviční většina rodičů má představu o hlavní náplni učitele/ky ve třídě takovou, že si převážně s dětmi jen hrají.

Žádný z rodičů na tuto otázku neodpověděl tak, že má představu o náplni práce učitele/ky v MŠ takovou, že si s dětmi jen hrají. Naprostá většina zastává názor, že učitelé děti vzdělávají, věnují se jim, rozvíjí osobu dítěte, podporují děti, pomáhají se socializací, učí je novým věcem a správnému chování.

Domnívám se, že takový pocit pocítují jen učitelé a myslí si, že rodiče mají o jejich profesi zkreslené představy, že podceňují jejich práci a myslí si, že si s dětmi pouze hrají. Ale opak je pravdou.

Hypotéza, že nadpoloviční většina rodičů má představu o hlavní náplni učitele/ky ve třídě takovou, že si převážně s dětmi jen hrají, se nepotvrdila.

H5: Dokončené pedagogické vzdělání v oboru předškolního vzdělávání má 90% učitelů. Nedokončenou kvalifikaci a studuje při zaměstnání 10% učitelů.

Z výzkumu vyplývá, že 90 % učitelů má dokončené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání. Učitelů s nedokončeným pedagogickým vzděláním vhodným pro vykonávání předškolního vzdělávání je 10 %.

Tyto odpovědi na otázku mohou být do jisté míry ovlivněny tím, že nadpoloviční účast respondentů má dlouholetou praxi v oboru.

Hypotéza, že dokončené pedagogické vzdělání v oboru předškolního vzdělávání má 90 % učitelů, a nedokončenou kvalifikaci a studuje při zaměstnání 10 % učitelů, se potvrdila.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na profesi učitele/ky v mateřské škole. Cílem bylo obecné vymezení pojmů týkajících se předškolního vzdělávání. Jednotlivé kapitoly jsou zpracovány tak, aby dané problematice porozuměl i čtenář, který se v oboru neorientuje.

V teoretické části jsem postupovala od obecných pojmů ke konkrétním. Přiblížila jsem osobnost učitele/ky v mateřské škole, jaké má profesní kompetence, v jakých rolích se učitel/ka ocitá a jakými profesními fázemi během své praxe prochází. V této části se zmiňuji také o Rámcovém vzdělávacím programu, který je východiskem pro předškolní vzdělávání. V neposlední řadě jsem popsala náplň práce učitele/ky MŠ. Tuto kapitolu jsem obohatila např. o seznámení s dokumentací, která se týká předškolních pedagogů. Náplň práce obsahuje také zmínku o spolupráci s rodiči a s kolegy v předškolním školství, která je pro tento obor klíčová. Pohledem na tuto profesi ze strany rodičů, učitelů a vzájemnou spoluprací se zabývám v praktické části mé práce.

V praktické části jsem se zaměřila na učitele/ky mateřských škol a na rodiče dětí, které navštěvují MŠ. K výzkumu jsem vytvořila dvě verze dotazníku, pro každou cílovou skupinu zvlášť. Zvolila jsem tedy kvantitativní metodu výzkumu. Dotazník pro rodiče jsem rozeslala do čtyř MŠ v kutnohorském okrese. Zjišťovala jsem, jaký mají rodiče pohled na učitele MŠ, jakou mají představu o náplni práce, zda jsou spokojeni s kvalitou vzdělávání, s péčí o jejich děti a s nabídkou činností v daných MŠ. V dotazníku rodiče hodnotili spolupráci a jednání s předškolními pedagogy, se kterými se setkávají. Rodiče měli možnost vyjádřit svůj názor, zda projevují zájem o jejich děti a do jaké míry. Zjišťovala jsem, jestli mají rodiče povědomí o Školním vzdělávacím programu a v neposlední řadě měli prostor pro vyjádření návrhů na změnu v dané MŠ.

Dotazník pro učitele/ky MŠ byl veřejný pro všechny předškolní pedagogy v České republice. Učitelů jsem se ptala na obecné otázky týkající se profese učitele MŠ, zahrnující např. otázku na délku praxe, spokojenost v profesi, dosažení kvalifikace aj. Dále jsem zjišťovala, jak učitelé/ky hodnotí spolupráci s rodiči, zda rodiče z pohledu učitele projevují zájem zapojit se do dění ve třídě a jestli se zajímají o rozvoj svých dětí.

K výzkumu jsem vymezila pět hypotéz, hypotézy č. 1 a č. 3 byly společné pro obě dotazované skupiny respondentů. Došla jsem k závěru, že rodiče dětí navštěvujících MŠ, mají mnohem kladnější názor, než se učitelé domnívají. Přesvědčila jsem se o tom,

že učitelé jsou v tomto směru více skeptičtí a negativní. Zastávají názor, že jejich práci rodiče zpochybňují, ale opak je pravdou.

Výzkumné šetření pro mě bylo velmi přínosné. Jednotlivé odpovědi respondentů byly zajímavé, nejčastěji šlo o otevřené odpovědi s konkrétními zkušenostmi a názory popsanými téměř podrobně.

Seznam použitých zdrojů

BEDNÁŘOVÁ Jiřina a kol., 2017. *Školní zralost a její diagnostika*. 1., vyd. Praha: Raabe, 146 s. ISBN 978-80-7496-319-3

BRÉDA, Jiří, DANDOVÁ, Eva a kol., 2017. *Sebeobrana učitele*. Praha: Raabe, 151 s. ISBN 978-80-7496-345-2

BURDOVÁ, Eva, 2019. *Začínající učitel. Nidv* [online]. Praha: Národní institut pro další vzdělávání [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.nidv.cz/images/npublications/publications/files/1560949924_Za%C4%8D%C3%ADnaj%C3%ADc%C3%AD%20u%C4%8Ditel.pdf

KOTOVÁ, Marcela, 2021. *Knížka pro začínající učitelky mateřských škol*. Praha: Portál, 133 s. ISBN 978-80-262-1721-3

KRAUS, Jiří, PETRÁČKOVÁ, Věra a kol., 2001. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 834 s. ISBN 80-200-0982-5

KYRIACOU, Chris, 1996. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. 1., vyd. Praha: Portál, 155 s. ISBN 80-7178-022-7

LIPNICKÁ, Milena, 2017. *Poradenská činnost učitele v mateřské škole*. 1., vyd. Praha: Portál, 104 s. ISBN 978-80-262-1179-2

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2019. *Pracovní doba pedagogických pracovníků a rozsah přímé pedagogické činnosti. Msmt* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2019 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/51379/download/>

OPRAVILOVÁ, Eva, 2016. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 224 s. ISBN 978-80-247-5107-8

PRŮCHA, Jan, 2009. *Moderní pedagogika*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 488 s. ISBN 978-80-7367-503-5

PRŮCHA, Jan, 2002. *Učitel – současné poznatky o profesi*. 1., vyd. Praha: Portál, 154 s. ISBN 80-7178-621-7

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ. 2021. Smolíková, Kateřina, a kol., *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Msmt* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>

SPIPKOVÁ, Vladimíra, 1996. *Východiska vzdělávání učitelů primárních škol*. Pedagogika. Praha: 46(2). ISSN 3330-3815.

SVOBODOVÁ, Eva a kol., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. 1., vyd. Praha: Portál, 168 s. ISBN 978-80-7367-774-9

SYSLOVÁ, Zora, 2013. *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. 1., vyd. Praha: Grada, 160 s. ISBN 978-80-247-4309-7

ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar, 2019. *Pedagogika*. 2., aktualiz. a roz. vyd. Praha: Grada, 368 s. ISBN 978-80-247-5511-3

ŠMELOVÁ, Eva, 2006. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn: teorie a praxe II*. 1., vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 159 s. ISBN- 80-244-1373-6

ŠNEBERGER, Václav, 2014. *Metodika práce s kompetenčním modelem: Kompetenční model. Kvalitaskoly* [online]. Ostrava: Společnost pro kvalitu školy, 2014 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: http://www.kvalitaskoly.cz/sites/default/files/METODIKA_KOMPETENCNI_MODEL.pdf

VALÍŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana (ed.), 2011. *Pedagogika pro učitele*. 2., aktualiz. a roz. vyd. Praha: Grada, 456 s. ISBN 978-80-247-3357-9

ZAJÍCOVÁ, Marcela, 2010. *Hodnocení integrovaného bloku v MŠ. Wiki.rvp* [online]. Praha: Metodický portál, 2010 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/N%C3%A1pady_a_n%C3%A1vody/HODNOCEN%C3%8D_INTEGROVAN%C3%89HO_BLOKU_V_M%C5%A0

ZAJÍCOVÁ, Marcela, 2020. *Průvodce legislativou pro pedagogy MŠ: paragrafy přeložené do lidské řeči* [online]. Předškolní poradna [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://cdn-smartemailing.cz/140118/media/pruvodce-legislativou-leden-2022.pdf>

ČESKO. Zákon č. 262/2006 ze dne 7. června 2006 *zákoník práce*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 84. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

ČESKO. Zákon č. 561/2004 ze dne 10. listopadu 2004 *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004, částka 190. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

ČESKO. Zákon 563/2004 ze dne 10. listopadu 2004 *o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004, částka 190. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

Seznam použitých zkratek

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
IVP	Individuální vzdělávací plán
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
NPČ	nepřímá pedagogická činnost
odst.	odstavec
PPČ	přímá pedagogická činnost
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní výchovu
Sb.	sbírky
ŠVP	Školní vzdělávací program
tj.	to je
TVP	Třídní vzdělávací program
tzv.	tak zvaný
ZŠ	základní škola

Seznam grafů

Graf 1 - Jak byste ohodnotil/a spolupráci s učiteli Vašeho dítěte v MŠ?	34
Graf 2 - Mají podle Vás učitelé v MŠ nějaké nedostatky, které by mohli zlepšit?	36
Graf 3 - S jakým přístupem se setkáváte při jednání s učiteli?.....	37
Graf 4 - Jste spokojeni s péčí učitele/ky o Vaše dítě?	37
Graf 5 - Působí na Vás učitelé v MŠ dostatečně vzdělaně? Dokážou Vám odborně poradit?	38
Graf 6 - Zajímáte se o rozvoj Vašeho dítěte?	39
Graf 7 - Myslíte si, že je učitelská profese důležitá?	39
Graf 8 - Jste spokojeni s nabídkou vzdělávání dětí v MŠ?.....	40
Graf 9 - Hodnotíte práci učitele ve třídě? Dáváte zpětnou vazbu?.....	41
Graf 10 - Máte povědomí o Školním vzdělávacím programu (ŠVP) ve vaší MŠ?	42
Graf 11 - Jak dlouho pracujete v oboru?.....	43
Graf 12 - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?.....	44
Graf 13 - Máte dosažené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání? ..	44
Graf 14 - Znáte důkladně náplň Vaší práce, práva a povinnosti?.....	45
Graf 15 - Kdyby se Vám naskytla příležitost, změnil/a byste Vaše povolání za jiné? ...	47
Graf 16 - Považujete povolání učitele/ky v MŠ za náročné?.....	49
Graf 17 - Dostáváte zpětnou vazbu k Vaší práci?	50
Graf 18 - Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?	50
Graf 19 - Mají rodiče zájem o dění ve třídě?	51
Graf 20 - Zajímají se rodiče o své děti a jejich rozvoj?	52
Graf 21 - Jak hodnotíte spolupráci s kolegy?	52

Seznam příloh

PŘÍLOHA A: Dotazník pro rodiče dětí navštěvujících MŠ

PŘÍLOHA B: Dotazník pro učitele MŠ

PŘÍLOHA A:

Dotazník pro rodiče dětí navštěvujících MŠ

Dobrý den Vážení rodiče,

chtěla bych Vás touto cestou požádat o vyplnění níže uloženého dotazníku, který je zaměřen na profesi učitele MŠ. Dotazník je zcela anonymní.

Studuji obor Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.

Vaše odpovědi budou přínosem pro mou bakalářskou práci „Profese učitele mateřské školy“. Děkuji za Váš čas a ochotu spolupracovat.

Přeji hezký den, Macháčková Claudie.

1. Jak byste ohodnotil/a spolupráci s učiteli Vašeho dítěte v MŠ?

- velmi dobrá
- dobrá
- průměrná (ani dobrá, ani špatná)
- špatná
- velmi špatná
- proč?.....

2. Jakou máte představu o hlavní náplni práce učitele/ky ve třídě?

.....
.....

3. Mají podle Vás učitelé v MŠ nějaké nedostatky, které by mohli zlepšit?

- ano, jaké?.....
- ne

4. S jakým přístupem se setkáváte při jednání s učiteli?

- se vstřícným přístupem a se zájmem ze strany učitele/ky
- s neutrálním přístupem
- s nevstřícným přístupem bez zájmu ze strany učitele/ky

5. Jste spokojeni s péčí učitele/ky o Vaše dítě?

- ano
- ne

6. Působí na Vás učitelé v MŠ dostatečně vzdělaně? Dokážou Vám odborně poradit? - ano

- spíše ano

- spíše ne

- ne

7. Zajímáte se o rozvoj Vašeho dítěte?

- ano, často se zajímám

- ano, ale méně často se zajímám

- ne, neptám se

8. Myslíte si, že je učitelská profese důležitá?

- ano - ne

proč?.....

9. Jste spokojeni s nabídkou vzdělávání dětí v MŠ, popř.

s doplňkovými projekty a programy (jako jsou např. projektové dny, akce pro rodiče s dětmi, aj.)? - ano

- ne

10. Hodnotíte práci učitelů ve třídě? Dáváte zpětnou vazbu?

- ano, často

- ano, méně často

- ne, téměř nikdy

11. Máte povědomí o Školním vzdělávacím programu (ŠVP) ve Vaší MŠ?

- ano, vím přesně, co ŠVP obsahuje

- ano, jen orientačně

- ne, netuším

12. Je něco, co byste v MŠ chtěli změnit?

.....
.....

PŘÍLOHA B:

Dotazník pro učitele MŠ

Dobrý den Vážení učitelé,

chtěla bych Vás touto cestou požádat o vyplnění níže uloženého dotazníku, který je zaměřen na profesi učitele MŠ. Dotazník je zcela anonymní.

Studuji obor Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.

Vaše odpovědi budou přínosem pro mou bakalářskou práci „Profese učitele mateřské školy“. Děkuji za Váš čas a ochotu spolupracovat.

Přeji hezký den, Macháčková Claudie.

1. Jak dlouhou dobu pracujete v oboru?

- 1 rok
- 2 – 5 let
- 5-10 let
- 10 let a více

2. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- středoškolské zakončené maturitní zkouškou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

3. Máte dokončené pedagogické vzdělání týkající se předškolního vzdělávání?

- ano
- ne (ale současně vykonávám profesi učitele/ky v MŠ)

4. Znáte důkladně náplň Vaší práce, práva a povinnosti?

- ano, naprosto důkladně
- převážně ano
- převážně ne
- ne

5. Jste spokojený/á s Vaším povoláním? (učitel/ka v MŠ)

.....
.....

6. Kdyby se Vám naskytla příležitost, změnil/a byste Vaše povolání za jiné?

- ano

- ne

7. Bylo něco, co Vás překvapilo po nástupu do Vašeho prvního zaměstnání v MŠ?

.....
.....

8. Považujete povolání učitele/ky v MŠ za náročné?

- ano -

ne

proč?..

.....

9. Dostáváte zpětnou vazbu k Vaší práci? (od rodičů, dětí, Vaší rodiny, přátel, aj.)

- ano

- ne

10. Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?

- velmi dobře

- dobře

- průměrně (ani dobře, ani špatně)

- špatně

- velmi špatně

11. Mají rodiče zájem o dění ve třídě?

- ano, nabízí svou pomoc, chtějí se zapojit do dění

- ano trochu, ale nechtějí se zapojit do dění

- nemají zájem

12. Zajímají se rodiče o své děti a jejich rozvoj?

- ano, téměř všichni rodiče projevují zájem, ptají se

- ano, ale jen část rodičů projevují svůj zájem

- ne, menšina rodičů projevují svůj zájem

- ne, téměř nikdo nemá zájem o rozvoji dítěte, neptají se

13. Jak hodnotíte spolupráci s kolegy?

- velmi dobře

- dobře

- průměrně

- špatně

- velmi špatně

proč?.....